

MANGLER

Et værk skabt af medlemmer hos Forfattervaerk.net

MANGLER

Et værk skabt af medlemmer
hos Forfattervaerk.net

MANGLER

Af medlemmer hos Forfatterværk.net

Forsideillustration af Nanna Kolborg

© og den juridiske bid ...

Den enkelte forfatters copyright er beskyttet efter reglerne i lov om ophavsret af 14. juni 1995 med senere ændringer.

Enhver kopiering fra denne bog må kun ske efter forudgående aftale med tekstens forfatter. Korte citater til brug for omtaler er tilladt ifølge lovens regler om god citatskik.

Alle bidragsydere bevarer den fulde ret til at disponere over deres egne tekster, også efter udgivelsen af denne e-bog.

Denne e-bog er gratis og skabt til inspiration og læring for medlemmerne af og gæster på skriveskolen Forfatterværk.net og må kun benyttes i dette private øjemed. Samlingen må gerne downloades og beholdes af private skrivende ifølge dette formål. Erhvervsmæssig distribution med eller uden fortjeneste for øje er ikke tilladt.

Udgivet 16. maj 2013 af:

Forfatterværk.net

Indholdsfortegnelse

Forord af Jannie Solaas	5
Længsel af Kristina Munch	8
De mænd af Nete Krøll	15
Minde af Nete Krøll	16
At mangle den kærlighed, man tror, man fortjener af Frederik Kulager	17
Forladt af Ida Klareskov	22
Bjarnes ansigter af Kristina Munch	25
Fordommen i fordommen af Jeanette Schultz Pedersen	31
Kulturmøde af Jeanette Schultz Pedersen	33
Billeder af Johan Keller	47
Opgang af Jeppe Bisbjerg	54
Årtiers mangelvarer af Lars Ole Bonde	64
Den sidste nat af Kristina Munch	68
Hun faldt af Mette Skøtt Nielsen	71
Livstræt mormor af Frederik Kulager	85
Vores hus af Anne Klein	88

Forord

af Jannie Solaas

Hold godt fast på både hjertekule og lattermuskler. Denne e-bog lemper på låget ind til de skjulte gemmer i menneskets inderste på godt og ondt og efterlader læseren berørt og taktsom efter endt læsning. "Mangler" er nemlig emnet for skrivekonkurrencen, vi afholdt i vinteren 2012/2013, og vinderteksterne finder du i denne bog. Teksterne, der alle har noget på hjerte, tolker vidt på ordet og dets betydning for os som mennesker, samfund, grupper og par, og det er derfor en stor fornøjelse at kunne dele fortællingerne med dig.

Antologien indeholder elleve noveller, tre digte og en eksperimentel tekst i fire dele. Rækkefølgen af vinderteksterne siger intet om, hvilken tekst der blev nr. 1, 2, 3 osv., for der findes ikke placeringer i denne skrivekonkurrence – kun vindere – og vi håber, du vil nyde at læse og genlæse de spændende tekster.

Rejsen ind i manglernes verden fører os vidt omkring i denne samling. Tonen og stemningen i fortællingerne spænder over både humor, erotik, drama og gys.

Novellen "Længsel" fortæller om det erotiske møde mellem to mennesker, der hver bærer på et savn. Mødet rækker dybt ind i dem begge, men forløber ikke helt, som hovedpersonen håber.

Digtene "De mænd" og "Minde" berører det følsomme punkt mellem glemsel og erindring, der nægter at slippe sit tag i hjertet, indtil minderne ikke længere kun følger, men også forfølger erindreren.

Historien "At mangle den kærlighed, man tror, man fortjener" handler om det uopnåelige, drømmen om harmoni og det dybe skel, der opstår imellem de to, når virkeligheden ikke retter sig efter længslen.

"Forladt" er en eventyrlig og symbolsk fortælling om en mand, som flytter ind i et hus, der til at begynde med er perfekt for ham, men da det slår revner, ændres lykken til en kamp mellem ham og huset.

"Bjarnes ansigter" tager os med på en tragikomisk rundtur i et menneskeliv, der fra succesens lune favn føres ud i nederlag, vold og elefanter – ikke dem fra savannen, men dem fra bryggerierne.

Digtet "Fordommen i fordommen" fletter to opfattelser ind i hinanden. En ung og en ældre kvinde mødes på en bus, og hver især tænker de sit om hinanden og andre passagerer.

I novellen "Kulturmøde" afprøver en dansk kvinde livet ud fra islams retningslinjer. Læseren kommer med på visit hos en muslimsk familie og lægger vejen forbi en moské. Alt imens vejes den vestlige kultur mod den muslimske og giver læseren mulighed for at gøre sig sine egne tanker.

"Billeder" er fortællingen om en gruppe unge mænd, der på pastoralseminariet gribes af en religiøs fanatisme med rødder i kristendommen. Deres vandalisme og tyverier sker med udgangspunkt i troens oprindelige billedforbud, og den mest ekstreme af dem oplever endnu en begrænsning, som får fatale konsekvenser.

Den humoristiske historie "Opgang" viser, hvor svært det kan være at skabe harmoni i en engang så perfekte helhed, når blot én er fraværende, og man er uvillig til at lade en ny tage pladsen. Kaos lurder snart på hver etage.

"Årtiers mangelvarer" er en eksperimentel tekst i fire dele, der skal læses sammen, for imellem dem og deres opgørelser over tidernes mangler kan læses et dybere budskab om, hvor samfundet er havnet. Humor og alvor går hånd i hånd, og læseren har mulighed for selv at besvare spørgsmål om livets udfyldte rum.

"Den sidste nat" følger en ung kvinde, der bærer en drøm i sig, som betyder alt for hende, men som møder modstand fra alle andre end hende selv. En modstand, der får mere vidtrækkende konsekvenser, end nogen kunne forudse.

"Hun faldt" er en tragikomisk beretning om en ældre kvinde, der har ladet sig nøje igennem livet og slår sig selv i hovedet med ikke at fortjene mere. Når blot hun har sine piller og sine skridsikre tøfler, har hun det godt. Eller har hun?

"Livstræt mormor" er en humoristisk og hjertevarmende fortælling om en livsnyder, der har suset gennem livet med sving i skørterne og speederen i bund, fordi livet skal leves, mens det er der.

"Vores hus" slutter samlingen med et psykologisk gys, der kan få læseren til at kigge en ekstra gang på den, der passerer hoveddøren. I historien må et ægtepar sælge deres elskede hus, men de kan ikke slippe det, og gradvist får de overbevist hinanden om, at de nye ejere slet ikke bør være der.

God fornøjelse med læsningen!

Længsel

af Kristina Munch

Jeg ligger i min seng. Viklet ind i dynen, vi elskede under for blot få timer siden, og prøver, om jeg kan opfange en rest af vor elskovs dufte og genkalde de intense timer i din favn. Men det er alt sammen næsten forsvundet som dug for solen, uanset hvor meget jeg forsøger at fange det ind. Du forlod mig for blot en time siden. Kyssede mig farvel og tog af sted, og alt, jeg kan gøre, er at vente. Vente på, at du vil dukke op igen, så jeg kan være dig nær og røre ved alt, der er dig. Dine fingre, din hud, din mund, din duft og dit hjerte. Elske med dig, så jeg kan nå dig igen.

Jeg er ude af stand til at foretage mig noget; så rastløs er jeg, at jeg ikke kan røre mig ud af stedet og slet ikke ved, hvor jeg skal gøre af mig selv. Jeg forstår slet ikke, at du kan være til uden mig. Forstår ikke, hvordan du kunne stå op, gå ud af døren og ordne alle de ting med at gå i bad og få tøj på forinden, når jeg nu ligger her og er som en slave af længslen efter dig. „Kom tilbage,“ skriger en stemme i mit hoved. Men det eneste svar, jeg får tilbage, er dit rungende „farvel“, som var det sidste, du sagde til mig, da du lukkede døren bag dig. Og din stemme runger stadig i mit indre. Bliver skilt ad og analyseret. Lagt under lup, som var jeg en anden videnskabsmand. „Farvel“.

Uden for mit indre er der så stille, at stilheden larmer. Den borer sig ind i min hjerne som en issyl, så jeg til sidst må rejse mig op og tvinge mig selv til at rive dynen af min nøgne krop, der endnu står i flammer. Måske er det ildens buld-

rende rasen, der bølger larmende gennem mine øregange.

Jeg rejser mig lidt modvilligt og går hen til soveværelsesvinduet, der står på klem. Gardinerne er endnu trukket for og blafrer stille i vinden. Solen har hele denne morgen strålet i et sløret drømmeagtigt lys gennem de lange flortelette gardiner og ind i mit lille hvide soveværelse og givet næring til min længsel efter dig. Jeg trækker forsigtigt det ene gardin til side og kigger ud. Skyerne ude i horisonten er ved at trække sig sammen og varsler uvejr. Kigger på bilerne, cyklisterne og fodgængerne, der som genfærd farer forbi derude og synes så langt borte, når dine usynlige arme og hænder er overalt på min krop. Jeg løber hurtigt tilbage under dynen og trækker den helt op over mit ansigt og lukker mine øjne. Ønsker blot at fastholde dig, så du ikke forsvinder helt. Tænker tilbage på gårsdagens hændelse, da jeg tog ud til mit yndlingssted ved klipperne ved havet og fik øje på dig.

Jeg blev ikke overrasket, da jeg pludselig havde fået øje på dig yderst på klippen. Jeg, som ellers aldrig havde turdet vove mig ud på de skarpe og glatte klippestykker, og som indtil nu aldrig havde set andre gøre det. Folk, der kom her, var kloge nok til at læse skiltene, der advarede mod færdsel på klipperne i regn og blæst, og selv under stille vind holdt de fleste sig inde ved stranden, hvor der var sand og småsten. Det plejede jeg også selv at gøre, så hvorfor jeg vovede mig længere ud denne dag, ved jeg ikke med sikkerhed. Måske var det lyden af bølgenes hysteriske smæld mod klipperne, der trak mig til sig med en magnetisk kraft. Havet tiltrak mig nådesløst, når det var i oprør og åbnede sig, grådigt, som det kunne se ud med de skum-

mende høje bølger, der sprøjtede op fra det mørke dyb, parate til at sluge alt, der kom i nærheden.

Fysisk var det også næsten umuligt at færdes på klipperne. Jeg havde ikke forventet så mange kanter og dybe huller. Der gik da heller ikke længe, før en smerte pludselig ramte mig, og noget vådt løb fra mit knæ. Jeg blev et øjeblik hypnotiseret af at se, hvordan en rød farve bredte sig mere og mere på stoffet på mine bukser, der havde fået en flænge. Jeg stod en stund og ømmede mig, mens jeg modigt bøjede ansigtet ned for at se, hvor slemt det stod til. Og da jeg løftede ansigtet op igen, fik jeg tilfældigt øje på dig, dér, ude på den yderste klippe. Du stod med ryggen mod mig, helt stille. Jeg betragtede dig et stykke tid og tænkte, om havet mon rørte dig på samme måde, som det rørte mig, siden du havde vovet dig helt derud. *Du* rørte i hvert fald mig, da du pludselig vendte dig om og mødte mine øjne uden undren eller overraskelse, men fjernt, som om du så igennem mig og om på den anden side. Jeg vendte mig om et øjeblik for at se, om der skulle være nogen eller noget bag mig, men da jeg missede med øjnene, så jeg du smilede til *mig*.

Langsomt begyndte du at gå hen imod mig, som om du havde ventet, jeg ville komme. Og da du tog min hånd i din og nærmest hviskende sagde „Jeg er så glad for at se dig.“, følte jeg mig uventet tryk i din fremmede hånd. Alligevel kørte det hele rundt for mig i et øjeblik forvirring. „Jamen ...“ forsøgte jeg, men du afbrød mig ved at lægge din hånd mod min mund, „Shhh ...“, og sammen gik vi i stilhed tilbage mod land, satte os ind i min bil og kørte af sted uden at sige et ord. Ind til byen til min lille lejlighed, hvor vi smed overtøjet. Gik ind i min lille lyse

stue, hvor jeg åbnede en flaske rødvin og skænkede op, alt imens jeg forsøgte at bryde tavsheden. Men du rystede blot på hovedet, da du så mine læber bevæge sig og fik mig til at tie. I stedet gik du om bag min ryg og skubbede mit lange brune hår til side og lod dine læber kærtegne min blottede nakke.

Jeg sank en klump af nydelse og frygt. Vidste ikke, om jeg skulle stoppe dig, men så lagde du dine arme rundt om mig og lagde kærligt dine hænder rundt om mine bryster, der lige var fyldige nok til at fylde dem ud. Kørte langsomt dine hænder rundt, så mine brystvorter overgivende stivnede i dine favntag, mens du begyndte at bevæge dig dansende fra side til side til den stumme musik, som kun du og jeg kunne høre.

„Du er så smuk,“ hviskede du hæst i mit øre, mens du stille og nænsomt knappede min hvide silkeskjorte op og lod den glide ned over mine skuldre og ryg, så dine kælne læber og tunge grådigt og vådt legede med mine skulderblade og videre ned langs min rygrad. Jeg stønnede næsten lydløst, mens min krop gav sig i små kuldegysende ryk ved din tunges leg ned mod min lavtaljede buksekant, alt imens min krop, endnu lidt frygtsomt, kæmpede mod din blide påtrængenhed.

Du lod din tunge glide videre rundt om min hofte og om til min navle. Kyssede mig kærligt længere ned mod mit underliv, mens du holdt fast om mine hofter med varme, stærke hænder. Bed indtrængende i min buksekant foran for at krænge den længere ned. Et øjeblik ville jeg afværge med mine hænder, men du holdt mine arme fast, mens du åbnede bukseknappen med dine tænder og lynede ned. Og jeg overgav mig. Til din mund, dine hæn-

der og din krop, der indtog mig lige så længselsfuldt, som min egen krop tog imod dig. Overgav mig til dine hæse ord, der vedblev at hviske i mine ører, hvor dejlig jeg var. Lige indtil du havde rejst dig op og var gået med et „farvel“, der vedblev at runge i mit indre.

Ilten er ved at forsvinde under min brændende dyne, og jeg løfter den væk fra mit ansigt. Tager en dyb indånding og lader det dunkle aftenlys blænde mine øjne, så de kan vænne sig til ikke at være gemt i mørkets favnende drømme. Efter timer under dynen har jeg indset, at du ikke kommer tilbage. Jeg rejser mig derfor fra sengen og tager tøj på. Pakker mig godt ind, for jeg må derud, på klippestykkerne, og se, om du er der. Fordi det er så længe siden, jeg har været sammen med en mand. Så længe siden, at jeg er blevet elsket, og min krop skriger efter at fastholde dig indeni, så du kan krybe rundt under huden og tænde bål.

Jeg sætter mig ind i bilen og kører af sted mod det elskede hav, hvor jeg altid har kunnet finde fred og forlige mig med mig selv og mit ensomme liv. Men nu kører jeg udelukkende for at møde dig.

Skyerne, der tidligere på dagen endnu ikke hang som en mørk skygge over landet, ligger nu som et tæppe under solen og slipper regnen løs, der falder på min bilrude. *Typisk*, tænker jeg, men smiler, for det vækker minder fra aftenen før, og jeg længes mod et deja-vu.

Jeg sidder et stykke tid i bilen på parkeringspladsen ved stranden og kigger ud over havet, der igen i aften er i oprør. Ved ikke, hvad jeg kan vente mig. Måske er du der slet ikke, og jeg gribes af panik. Stiger ud af bilen og går langsomt ned mod sandstranden og videre ud på klippe-

stykkerne. Regnen, som nu pisker ned, gør klipperne skøjtende glatte, men jeg er ligeglad. Mit hjerte er ved at bryde ud af min brystkasse, og tårene presser sig på. Jeg er så bange for, du ikke er der. At du er væk. Lov mig, du er der. „Kære Gud. Lov mig, han er der!“ skriger en stemme hysterisk i mit hoved, mens jeg vælter rundt på klipperne i en blanding af regn og tårer. Og da jeg endelig når frem til klippen, hvor du stod så sikkert i går, stopper mit hjerte med at slå. Jeg sætter mig ned og stirrer apatisk ud for mig. Du er der ikke, og jeg føler mig så endeløst tom.

„Hallo,“ råber en stemme pludselig bag min ryg. Det giver et stik i mit hjerte af forventningens glæde, og jeg rejser mig usikkert og vender mig smilende om for at møde dit ansigt.

„Er du tosset?! Hvad laver du her i det her vejr?“ råber en mand i skrigende orange regntøj. Han rækker sin hånd frem mod mig. „Det er livsfarligt at være herude.“

Jeg synker en klump og tager rystende af kulde og skuffelse imod hans hånd, mens regnen og blæsten slår ind mod mig, helt ind i min krop under huden.

Manden hjælper mig sikkert ned fra klipperne og får mig indenfor i den lille hytte, der støder op til de offentlige toiletter på stranden, og som er forbeholdt de tilsynsførende vagter, der holder øje med området.

Han rækker mig et par håndklæder og et tæppe og skænker hovedrystende en varm kop kaffe op til mig, mens han gør en skål varmt vand klar og tager nogle klude frem. „Lad mig se på dine knæ,“ siger han, og jeg kigger overrasket ned ad mine ben og ser de store, røde plamager på begge mine knæ.

„Jeg ved, det var dumt af mig at gå derud, men jeg

leder efter én," siger jeg. „En mand, jeg har truffet ude på klipperne!" Jeg sætter mig ned på en stol og lader manden vaske blodet af mine knæ.

„Det er da et farligt og dumt sted at mødes!" siger han. „Har du ikke læst skiltene?"

Jeg nikker og sukker og kigger længselsfuldt ud mod havet gennem det lille vindue i hytten med tårer i øjnene. Sukker dybt igen og undskylder min sindstilstand ved at vifte med min hånd.

„Det kan være Henrik, du har truffet derude," siger manden i et forbarmende øjeblik og får et mørkt, alvorligt skær i øjnene. „Han mistede sin kone ved en ulykke ude på klipperne for en måned siden. Hun faldt i og druknede. Stod ikke til at redde." Manden sætter stille et par plastre på mine knæ og kigger indtrængende ind i mine øjne. „Hun kunne nu godt minde lidt om dig af udseende, den stakkels kvinde."

Jeg føler et sug gennembore min mave. Som om en usynlig hånd banker al luften ud af mit solar plexus. „Farvel," runger din stemme atter i mit hoved: „Farvel." Og jeg forstår nu, hvem du tog afsked med ...

De mænd

af Nete Krøll

De mænd
glemslen ikke
tvinger bort

De mænd
der uden for
ordenes verden
altid hvisker blidt

De mænd
du kan smage
med spidsen af tungen

De mænd
du kun næsten får
dør aldrig bort
i dit livs
erindring

Minde

af Nete Krøll

Havet skvulpede sagte
I længsel efter intet andet
End hans væren

Ordenes dybde
Gav aftenen en anelse om noget større
Smagen af norden vandrede ind i mine drømme
Og glimtede et sted
Som måske kunne være mit

Dagen gik rundt om sig selv
Med kødets hjemløshed
For gentlemen deler ikke alt

Midt mellem ord og kød
Fandt jeg et minde
Der aldrig helt er svundet

At mangle den kærlighed, man tror, man fortjener

af Frederik Kulager

Før han begyndte at lede efter gennemkørende tog på Roskilde St. eller skringe sine lunger tomme for luft med arrigt blod brusende gennem hver en åre, var han min elskede far. Han blev kaldt Superman, når han hentede mig i SFO'en. De andre drenge syntes, at han var stærk, og det var han også. Han var vinduespudder og havde altid været det, hvorimod de andre drenges fædre var mappedyr, som min far havde navngivet dem. De svansede rundt med deres attachemapper i blankpoleret læder, havde ret hår og hentede deres guldklumper lige før lukketid.

Min far hentede mig altid om eftermiddagen, og oftest havde han købt romkugler med hjem inde fra København, hvor han pudsede store glasfacader, så direktørerne, cand. mag.'erne og de gråhårede magistre kunne nyde udsigten. Romkuglerne lå altid og bagte oppe på instrumentbordet af hans kassevogn, så de var dejligt fedtede, når jeg stak hånden ned i papirposen for at hive én op.

Min far var en simpel mand, som nød leverståhej fra Stryhns, stemte til højre for Venstre og knoklede „røven ud af bukserne“, så der var råd til den store tv-pakke og en rejse med Dansk Folkeferie til os alle fem. Min mor, ham selv, mig, min lillesøster og min lillebror. Vi var en gennemsnitlig familie, som ikke altid tørrede ordentlig af efter at have stegt hakkebøffer, vi blev aldrig gode til sortere plastic og pap for sig og sumpede sammen i lædermøblementet lørdag aften til

et afsnit af *Huset på Christianshavn*. Du kommer sikkert fra en lignende familie, så jeg gider egentlig ikke bruge mere tid på den del af historien.

Jeg tillader mig at springe frem til den aften, hvor min far sked sig halvt ihjel (og det er ikke en overdrivelse) på et 30+ diskotek i Næstved med Dodo And The Dodo's syngende „Vågner i natten, vågner af en drøm, savner dig at snakke med, dig at holde om ...”

Den lader jeg lige stå et øjeblik.

Siden den aften for syv år siden, har min far ikke været den samme. Jeg mistede ham den aften.

Du undrer dig måske over, hvad der kunne forårsage en sådan reaktion. Og det var ikke fordærvet mad fra Indian Dream i Vestergade, skal det lige siges. Nej, det var noget meget mere kraftfuldt ... Det var Djævelen, som havde besat hans sind, or so he said.

Efter tre søvnløse døgn, hvor randerne under hans øjne var blevet dybe nok til at søge dækning i, insisterede min mor på, at han blev indlagt. Og han blev hentet dagen efter. Tilbage stod jeg, 15 år og dækket til af bumser med den vildeste følelse af afmagt. Jeg forstod ikke, hvad der havde ramt vores lille familie. Jeg forstod ikke en skid. Jeg anede ikke engang, hvordan man gav et uforglemmeligt tungekys, eller hvordan man tog et hvæs helt ned i lungerne uden at hoste. Ikke en skid.

Der gik ikke mange dage, før min far var tilbage igen. Han havde fået stillet diagnosen angst eller „fuck, jeg er fyldt 40, hvad koster den røde sportsvogn dér?”-sygen, som min mor kaldte det. Med sig hjem havde han fået en håndfuld lykkepiller, som han gumlede i sig morgen, mid-

dag og aften som var det M&M's. Det fuckede ham naturligvis helt op.

En nat, hvor vi alle lå og sov, blev der banket på min dør. Det var min far. Klokken var 3.45, og jeg skulle tidligt op næste morgen. Han arbejdede ikke længere, men lå bare derhjemme på sofaen og lugtede. Min søster og jeg jokede med, at hvis vi vendte ham om, ville vi finde små svampe, som groede på hans ryg. Vi ville skære dem af og lave svamperisotto til alle dem, vi ikke kunne lide. Det var selvfølgelig ikke SÅ slem, men han var en helt anden end den glade, trofaste mand, som vi plejede at kalde far. Nå, tilbage til den nat ... Han kom ind på mit værelse og satte sig på min kontorstol, lukkede døren bag sig. Jeg satte mig op i sengen og gned øjnene.

„Din mor knepper med en anden mand,“ sagde han. Hans øjne var så rødsprængte, at de næsten var smukke. Små rubiner.

„Hvorfor siger du sådan noget, far?“

„Hun er en luder,“ sagde han grådkvalt og fortsatte: „Hun har ligget og kneppet en anden mand i MIT soveværelse. Forstår du, hun kan gøre sådan noget imod mig?“

„Nej, men det tror jeg altså heller ikke, hun har.“

Han rejste sig. Kiggede rasende mod mig og sagde: „I HOLDER FANDEME ALLE SAMMEN MED HENDE. I ER ALLE IMOD MIG!“ Han både skreg og græd ordene ud og gik så ud fra værelset. Min søster var vågnet og tittede frem i døren. Hun kiggede over på mig og spurgte, hvad der skete. Jeg sagde, at far var syg, og han ikke var sig selv længere. Hun satte sig på min sengekant i sin fine, lille pyjamas. Hun græd slet ikke. Vi holdt tårene inde den nat. Gemte dem til senere.

Jeg valgte *aldrig* at tro på, hvad min far sagde den nat om min mor, og har siden fortaget ham og alle hans gerninger og alt hans væsen.

Sneen faldt, forsvandt og alt, hvad der var gemt i mulden, begyndt at spire, og solen skinnede, lige indtil grå skyer lagde sig tungt over den hurtigt forfrosne jord. Han blev kun mere psykotisk, mere fraværende, og til sidst var vi alle bange for ham. Han tyranniserede min mor med de mest modbydelige anklager sagt med så meget had i kæften, at væggene til vores værelser syntes at være lavet af rispapir.

Jeg blev ældre og tømte mig i piger med samme tempo, som min far tømte sin garderobe for tøj. Tre gange formåede han at skride fra os alle sammen. Hjem til sin søster, hjem til sin far og hjem til sin elsker. Min mor tog ham tilbage hver evig eneste fucking gang.

„Sexen er fantastisk, Friderik,” sagde hun altid. „Du forstår ikke, hvor hårdt det er at være alene.”

Åh jo, jeg forstod. Jeg havde også mistet min Superman.

En lun mandag morgen i august var det første skoledag for begge mine søskende. Min lillesøster skulle starte på gymnasium og min lillebror i sjette. De var naturligvis meget spændte, men også nervøse. I dag var en vigtig dag. Min mor var gået ud for at hente dagens avis og kom ind og råbte:

„Hvem har lagt sin nøgle ude i postkassen?”

„Ikke mig,” sagde min søster ude fra badeværelset.

„Heller ikke mig,” sagde min bror, og „Nej, det er heller ikke mig,” sagde jeg med munden fuld af morgengryn.

Så vidste vi godt, hvis det var.

„Ikke igeeeeeeeen,” råbte min lillebror og løb ned i soveværelset, åbnede min fars skab og så, at det atter var blevet tømt. Han var skredet. Igen. Listede væk i nattens forklædning som den syge mand, han var blevet.

Min bror smækkede skabet i og kun iført undertøj løb han udenfor. Han standsede op ved postkassen og begyndte med sine små, nervøst nedbidte negle at kradse min fars navn af. Tårene trillede ned over hans røde kinder, som han stod dér badet i dagens første solstråler og kradsede det forbandede klistermærke af.

Jan Andersen forsvandt fra vores liv den morgen, og min mor tillod ham aldrig at flytte tilbage igen.

Forladt

af Ida Klareskov

Engang var her pænt og rart. Varmt, men ikke så man brændte sig. Rent, men ikke så man var bange for at træde forkert.

Det var ikke svært at komme herind. Den store dør stod altid åben. Op ad væggen stod et stort chatol. Nøglen var aldrig blevet fundet, og ingen vidste, hvad der lå deri. Møblerne var bløde og lyserøde, men heller ingen havde nogensinde siddet i dem.

En dag trådte han herind. Lige pludselig, og uden varsel, befandt han sig helt inde i midten, det allervarmeste sted. Det var, som om han passede hertil som nøglen til en ellers ubrydelig lås. Han satte sig i de bløde møbler. Han rørte ved chatollet, og det sprang op, som om det kun havde ventet på ham. I det fandt han ting, som ingen andre vidste noget om.

Han malede væggene fulde af blomstrende fugle og flagrende blomster. Han sørgede for, at ilden altid brændte i ovnen, at duften af glæde og varme altid fyldte luften. Han låste døren for problemerne og sorgen, og han tilførte noget, som altid havde manglet. Han tog solen og stjernerne med, og snart befandt hele universet sig herinde. Her var fyldt til randen, men kun gode ting slap ind.

En dag kom en lille revne i døren. Noget nyt, en anden duft, sivede ind. Han skyndte sig at lappe revnen. Men selvom man limer en smadret tallerken, vil der altid være mærker i overfladen.

Arret var ikke pænt. Det passede ikke ind. Han stillede en stor sten foran, så man ikke kunne se det. Den dækkede ikke kun arret, men hele døren, og spærrede for de gode ting, der skulle ind.

Der kom flere sprækker, den ene dybere end den anden. Hver gang dækkede han dem med en ny sten. Der var efterhånden så mange sten, at gulvet ikke længere kunne bære vægten og derfor slog revner selv. Han havde så travlt med at skjule sprækkerne, at han helt glemte at fylde brænde i ovnen. Ilden døde langsomt ud. Det eneste, der nu brændte, var den ild, der langsomt åd de farverige billeder af blomster og fugle på væggene. Det blev koldere og koldere, og det var ikke rart at bo her længere.

Døren kunne ikke åbnes, da han ville ud. Han havde selv låst den. Nøglen havde han mistet i sin evige kamp for at skjule sprækkerne. En af revnerne var stor nok til, at han kunne kravle ud af den. Med ham fulgte solen, stjernerne og duftene. Han efterlod kun kulde, sten og tomhed. Han var væk, men sprækkerne var brede og dybe som aldrig før. Alligevel var de ikke til at se, for stenene var også vokset.

En dag kom han for at hente sine sten. Han havde brug for dem et nyt sted. Nye revner skulle skjules. Men da han trådte ind ad døren, opstod en kæmpe cyklon af mørke og vrede. Den slog ned fra oven som et lyn, blæste alting rundt, ramte ham med kulde og sten. Han var ikke længere velkommen. Selv efter han forsvandt, fortsatte uvejret i en uendelig rasen. Han havde besat stedet, og nu da han var væk, var det besat af manglen på ham. Stenene var væk, og sprækkerne fremstod dybe og altopslugende.

Der er gået lang tid nu. Stormen er faldet til ro og har efterladt en bar tomhed. I en hvid urne ligger kærligheden begravet side om side med tilliden, glæden og varmen. Her er ikke længere pænt og rart, men koldt og mørkt. Revnerne er lappet, men arrene vil for altid være synlige. Døren står fortsat åben. Men ingen tør gå herind.

Bjarnes ansigter

af Kristina Munch

Bjarne var en mand med mange ansigter.

Med et af dem på sad han ofte på bænken nede ved købmanden og drak elefantbajere sammen med de andre sutter, for livet havde ikke rigtigt flasket sig, sådan som det engang var tænkt. Ikke sådan tænkt af Bjarne selv. Men af dem, der havde valgt at sætte ham i verden. Bjarne var sådan set godt tilfreds med livet, hvis bare han fik sine elefanter.

Bjarne boede alene i en lejlighed i Randers. Det havde han gjort i mange år. Han havde aldrig været gift eller forlovet, men et par kvindelige bekendtskaber gennem årene var det da blevet til. Det var bare ikke gået helt efter planen. Ikke sådan at det havde været Bjarnes plan. Men der var gået for meget sprut i den, og så havde Bjarne slået lidt for hårdt med næven, når kællingerne ikke makkede ret.

Bjarne holdt allermest af at sidde og se tv derhjemme. Bare ham og elefanterne. Ja, og så lige smøgerne. De havde fuldt ham i tykt og tyndt gennem 46 år. Det havde jo startet sådan bare for sjov. Som drengestreger. Men nu var det pludselig blevet så alvorligt, at han indimellem havde svært ved at trække vejret. Det var sgu ligesom med de kællinger. De var ved at tage livet af ham. Men smøgerne kunne han ikke undvære.

Bjarne fik indimellem købt sig lidt mad. Sådan når han nu alligevel sad nede ved købmanden. Han var mest til de frosne frikadeller. Og så en skive rugbrød med et tykt lag

af stegefedt fra frikadellepanden. Så klarede elefanterne resten. Han var jo ikke specielt sulten. Det havde han nu aldrig rigtigt været.

Det var også lidt småt med at komme i bad og få rent tøj på. Det krævede for mange kræfter. Ikke fordi han ikke var stærk. Han var ualmindelig stærk. Han løftede mindst tredive elefanter hver dag. Op til munden og ned igen. Det tog på kræfterne.

Når Bjarne tog et andet ansigt på, kunne han godt finde på at gå sig en tur. Bare sådan helt umotiveret. Ud i det fri og lytte til fuglenes sang. Dufte til en blomst eller to og sidde på en bænk i parken og kigge på mennesker. Han var jo ikke helt sky, selvom skyerne engang havde samlet sig over ham som et tordenvejr.

Med det ansigt på havde han haft det hele. Villa, vovse og vovhund. En smuk kone med brune lokker og to børn. Det havde været lige efter bogen. I hvert fald efter de bøger, Bjarne havde læst. Han havde haft succes med sit arbejde. Var blevet chef i en tidlig alder, så penge havde de heller ikke manglet. Det var mere det med tiden. Bjarne havde brugt masser af tid på at arbejde. Men så havde han også købt nye møbler til huset, parfume til konen og legetøj til børnene. Og bilen kunne skiftes ud, hvis den gik i stå med tiden. Men tiden. Den havde han ikke kunnet skifte ud. Eller købe. Den var gået. Hos Bjarne var den gået i stå. Mens Bjarne havde arbejdet, var børnene blevet store, og konen havde fået farvet håret lyst. De var næsten ikke til at kende, når Bjarne endelig kom hjem. Der blev derfor ikke sagt mange ord, og uden ord forsvandt kysene. Og krammene. Og konen og børnene. Så var Bjarne flyttet i lejlighed, i en toværelses med køkken og bad. Og det var

dér, midt i Randers, at tordenskraldet var begyndt. Det lyste og bragede i Bjarnes liv, så meget at jobbet også røg. Bjarne havde fået en depression. Og angstanfald med i købet. Fordi tiden var gået fra ham sammen med konen og deres fælles børn.

Børnene havde da ringet til ham i starten. Bare sådan for lige at høre, hvordan det gik. Men Bjarne kunne ikke tale deres sprog. Han var en fremmed, fordi tiden var gået, uden at Bjarne havde lagt mærke til det. Men fuglene kunne han da snakke med. De sang så smukt, dér midt i parken, og han kunne fløjte med, så de forstod hinanden. De kunne tale samme sprog.

Sådan var det slet ikke, når Bjarne tog sit tredje ansigt på. Da var han nok på talefod med elefanterne, men de tog ikke hans kræfter. De løftede ham op, endda helt op til skyerne, så hans hoved forsvandt fra kroppen. Måske fløj det væk. Hovedet. Og fuglesang kunne han derfor ikke høre.

Med sådan et fjæs var Bjarne iværksætter. Sådan én af den ambitiøse slags. Han havde en energi, der ikke stod mål med ret mange andres. Var stor i kæften og ikke bange for at sige tingene ligeud. Sådan en mand kunne nå langt.

Og så havde Bjarne en søn at tage sig af. Sådan midt imellem de store armbevægelser og elefanter. Sønnens mor var det ikke gået godt med. Hun havde ikke magtet at få et barn. I hvert fald ikke med Bjarne, så hun var flyttet. Og ungen gad hun ikke have med sig. Men Bjarne tog sig godt af sin søn. Så godt han kunne. Det var jo ikke nemt at være selvstændig og arbejde på alle tider af døgnnet med en søn i huset. Og slet ikke, når sønnen ikke ville i børnehaven. Eller i skole, mens kvinderne strøg ud og ind af Bjarnes liv. Mellem arbejde og børnepasning.

Men så skræppede sønnen op som en anden sulten fugleunge. Han ville have sin far for sig selv. Så måtte Bjarne ty til næven igen. Følelser var der ikke plads til, ikke mellem de store armbevægelser, en søn og elefanterne.

Et skridt frem og to tilbage. Sådan var Bjarnes liv. Og sønnen var med overalt, stadig evigt skræpende. Altid sulten efter fars opmærksomhed mellem arbejde og elefanter og kvinder. Et stort kaos. Oppe i Bjarnes hoved.

Det var en evig kamp at skaffe penge til det store hus og regninger. Bjarne måtte tage lån og snyde sin skat. Og Skat. Der var frit slag på alle hylder. Indtil sønnen blev større, og elefanterne fyldte mere. Så fløj sønnen fra reden med stækkede vinger. Hjem til sin mor, som blev tvunget til at magte ham.

Så tabte Bjarne mælet og blev stum. Hans store kæft havde lukket munden på ham selv. Den selvsamme kæft, som havde skræmt alle andre væk. Og så de store armbevægelser, der slog for hårdt. Selv kvinderne havde han brugt op. Der var ikke flere tilbage at ramme. Men Bjarne blev ramt. Gik konkurs med firma og hele molevitten og flyttede i lejlighed midt i Randers. Bjarne kunne ellers have nået så langt, men endte helt ude på Lars Tyndskids marker.

Det var også dér, på Lars Tyndskids marker, at Bjarnes sidste ansigt var at finde. Så skævt stod det til. Bjarne havde nemlig en sygdom lige midt i hjertet af Randers. Det var ikke noget, man rigtigt kunne se på ham, men den var der. Det havde den været det meste af hans liv.

Det var startet, da han bare var 15 år gammel. Sådan midt i det hele. Han havde ellers været en glad dreng med ild i røven. Det kunne hans forældre godt skrive under på. Og det havde de også gjort med masser af endefuld og tæsk.

Ned med nakken og håret tilbage, så lignede han en artig dreng. Men ilden havde alligevel brændt indeni, så meget at han en dag brændte sammen. Verden var pludselig blevet anderledes for Bjarne. Bjarne hørte stemmer, som ingen andre kunne høre. Det kunne være gode stemmer. Men også onde. Og så var hans forældre begyndt at læse og kontrollere hans tanker, sådan at han slet ikke havde magt over sig selv mere. De ville gøre ham ondt, som om det ikke havde været straf nok at give ham tæsk.

Så var Bjarne røget på den lukkede, mens verden havde lukket sig for ham med et bump, ligesom døren til den lukkede havde gjort.

Bjarne havde gennem årene fået masser af medicin, så han kunne blive rask, og som fik hans krop til at vokse sig stor. Lige så stor som hans hoved. Det fyldte for meget det hoved i forhold til resten af kroppen. Det havde det i hvert fald gjort. Men Bjarne forsøgte at udligne det. Derfor spiste han så meget, at han lignede en udspilet ballon, der var ved at sprænge. Men det var bedre, at kroppen sprang frem for hovedet.

Bjarne havde ikke kunnet passe et arbejde. Ikke et rigtigt ét, ligesom andre gjorde. Han var dog blevet beskæftiget på nogle værksteder gennem tiden, sådan mest for at holde sig i gang. Bjarne brød sig egentlig ikke om at være på de værksteder. Allerhelst ville han bare være hjemme. Så sky var han, at han ikke kunne lide at være sammen med andre mennesker. Han brød sig slet ikke om mennesker.

Hans forældre ville han ikke se. De var jo kun ude på at gøre ham ondt. Men tæske ham kunne de ikke. Så stor var han blevet. Men han skulle nok få ram på dem en dag, hvis han så dem. Derfor ville han ikke se dem.

Så længe Bjarne var medicineret, kunne han bo for sig selv i sin toværelses i Randers. De holdt ham nede, pillerne. Nede med nakken og håret tilbage. Sådan gik Bjarne rundt. Så brød ilden ikke ud og brændte nogen. Han brød sig alligevel ikke om verdenen. Der var flammer derude, der også kunne brænde ham. Og det gjorde de en dag, men ikke dem i verden. Det var de flammer, der havde banket inde i Bjarne. De havde slukket sig selv. Det kunne man læse i avisen:

En 58-årig mand har tilsyneladende ligget død i sin lejlighed i Randers i halvandet år, uden at nogen har savnet ham. Først da naboer klagede over dårlig lugt fra lejligheden, blev liget fundet. Politiet har ikke været i stand til formelt at fastslå, at der er tale om den 58-årige på grund af ligets tilstand, men politikommissæren fra Østjyllands Politi anser det for meget sandsynligt, at der er tale om lejlighedens beboer. Manden var uden kontakt med sin familie, og hans Betalings-service fortsatte med at betale hans regninger med indtægten fra hans førtidspension. Derfor var der ingen, der savnede ham.

Bjarne havde i mange år levet et råddent liv. Og råddent endte det, da de fandt ham død. Der havde Bjarne ikke længere noget ansigt ...

Fordommen i fordommen

af Jeanette Schultz Pedersen

Jeg roder i tasken efter min lighter
og forsøger at tænde smøgen i mundvigen
Busskurets ubekvemme bænk bliver trang,
da en ældre dame sætter sig ved siden af
Hun skuler, mens jeg puster
røgen siver ud af min tændte cigaret
Mens hun sidder der, samler hun sine bæreposer,
tydeligvis har hun været i City Vest for at handle
*[Hun misser med øjnene mod den skarpe sol
Pigens røg generer hende lidt,
da blæsten styrer den ind i hendes næsebor
Hun dukker sig for at undgå den
og få styr på de mange indkøb]*
Forbi os suser bilerne i fuld fart med nedrullede vinduer
Der er høj basfyldt musik
Mange af bilerne kommer fra Tinesvej
Til venstre for mig ser jeg en politibil køre med udrykning
Bilen har retning mod Gellerupparken,
og jeg hører den ældre dame mumle noget uforståeligt
*[Som altid kører de mange biler forbi,
med en umenneskelig fart
Alt inde i hende skriger og væmmes;
hun mindes, da hun mistede ham til en vanvidsbilist
Sirenen fra politibilen
får hende til at kigge op fra poserne]*
Jeg følger den ældre dame ud af øjenkrogen

Der løber to mørklødede drenge
 De krydser vejen, selvom der er rødt
 I Nike Shox, og med en voldsom fart
 Næsten som om de stikker af fra noget
 Kvinden rejser sig med et sæt,
 hun ser med store øjne på drengene,
 hun ser vred ud,
 hun gør et tag i sin lomme,
 måske klar til at trykke 112,
 hun kigger grundigt på drengene
 I lyskrydset svinger en gul bus ind på vejen,
 nu holder den ved busstoppestedet
 Drengene sætter farten ned
 Da de når bussens dør, stiger de ind
 Jeg frydes
 Jeg ved, hvad hun tænkte
 Hun sætter sig atter ned,
 og mumler igen noget uforståeligt
 Jeg synes umiskendeligt, at jeg hører ordet „perkere”
*[Hun rejser sig,
 da hun ser de to drenge løbe over vejen
 Gad vide, hvad de løber fra
 Hun håber inderligt,
 at der aldrig er nogen, der skal opleve at miste, som hende
 Hun beder til Gud,
 at der i dette øjeblik ikke vil komme en bil i fuld fart,
 inden drengene når at krydse vejen,
 hun er klar til at gribe telefonen,
 ringe efter en ambulance,
 hvis nu ...
 Hun hvisker stille for sig selv:
 „Børn er så skrøbelige, må tiden gøre dem stærkere.”]*

Kulturmøde

af Jeanette Schultz Pedersen

Selvom klokken har passeret seks, skinner solen, og der lyder glædelige hvin fra de legende børn i alle størrelser, der spurter rundt på de grønne områder i Gellerupparken. Omkring dem, i små grupper, er mødrene placeret, nogle med håret frit, de fleste med både abaya¹ og hijab². Striktrøjen er varm at have på og med min lettere vildfarne temperaturregulering strejfer tanken mig atter. Hvordan kan det være udholdeligt at være klædt i så meget, og så mørkt, stof?

Foran min søster går min kæreste. Han har tilbudt at følge os mod hjemmet, der tilhører pigen, der har budt på mad. For på trods af at vi er semikendte i Gellerupparken, er den vældig stor, og hverken betonblokkenes udseende eller vejnavnene adskiller sig meget fra hinanden, som vi krydser dem. Gudrunsvej, Karensvej, Janesvej.

Min taske hænger og dingler løst på skulderen, og i den er både toilettaske, kamera og et lyserødt tørklæde presset godt sammen med en hel stak brochurer om islam. *Om islam*, *Kvinden i islam* og *Profeten Mohammed* er alle titler på diverse islamiske hæfter, der nyligt er blevet afleveret i postkasserne hos beboerne i Gellerup. Kasseret af nogle, men til nytte for en nysgerrig sjæl som mig.

Vel modtaget af værtinden og hendes to chokoladebrune sønner er vi på den rette adresse. Mageligt placeret

1. Muslimsk beklædning bestående af en lang, løs, sort kjole.

2. Et hovedtørklæde, der dækker håret, men lader ansigtet være frit.

på altanen, siddende på gulvpuder med marokkansk inspireret mønster. Det er tydeligt, at arkitekten bag disse Gellerup-lejligheder må være den samme, som lavede Rosenhøj, Langkærparken og andre sociale boligbyggerier. De er identiske.

Gardinerne, der hænger tungt på den overdækkede altan, er trukket for, da solen ellers vil varme en tand for meget, og vi taler lidt om studie, bopæl og børn. Værtinden spørger med et smil, hvordan fasten er gået, og jeg kan mærke på maven, at den rumler stille, men ikke noget af karakter. Da jeg er en natteravn, er jeg vant til at gå langt op af dagen uden mad, men dét ikke at måtte drikke vand har umiskendeligt gjort min mund, om muligt, endnu mere tør, og jeg bekendtgør, at jeg er ufattelig tørstig.

Jeg er den eneste fastende i selskabet. Værtinden ammer, da hun nyligt er blevet mor og derfor ikke er pålagt fasten. Min søster og den tredje gæst, der netop er ankommet, har ikke taget udfordringen op, men glæder sig lige så meget til den kommende aftensmad som jeg selv. Solen er ikke gået ned bag horisonten, så vi udfylder tiden lige så stille. Vi snakker om alle mulige emner, og der bliver ikke lagt låg på, selvom man respekterer hinandens forskelligheder. Det første spørgsmål, der flyver igennem luften er, om det ikke er en smule utroværdigt at være kulturmuslim, der forbander svinekød, men glædeligt indtager alkohol. Jeg slår et smut med tungen, mens mine tanker vandrer. Jeg fortæller de andre piger, hvordan jeg forleden hørte én forklare haram³-prioriteringen: At svinekødet ikke var dét, der trak, da man rundede teenageårene. Der

3. Det, der ifølge islam er forbudt mennesket. Ordets antonym er halal, der betegner det tilladte.

var ingen spænding i at gå ned på hjørnet og købe en hotdog, selvom det var forbudt hjemmefra, men det var der derimod i den berusende væske, der var at finde nærmest overalt blandt lysere pigmenterede, teenagehormonelle kammerater.

Et modsvar flyver atter igennem luften. Et modsvar, der pointerer, at religionen ofte ligger i hjertet hos de fleste kulturreligiøse. En meget protestantisk tankegang, bliver vi enige om, for vi kan alle nikke samtykkende til citatet: „Stand up for what you believe in, even if you're standing alone“. En tankegang vi tygger lidt på. Vil menneskehed- en mon udelukkende have dén inkorporeret om 50 år?

Vi taler om identitetskrisen, der mærker de med anden etnisk baggrund. Det at være én derhjemme og en anden udenfor er ikke en ukendt tanke for mange, og vi tænker højt i fællesskab. For hvordan kombinerer man ens danske mentalitet med dét at være muslim? Er man *for* dansk og ligestillingsfokuseret, når man kræver at have præcis det samme som ens mand har, eller er man bare logisk – måske en anelse feministisk?

For mig er den feministiske kraft nærværende blandt os forskellige piger, mens vi sidder her, nogle i skrædder- stilling, andre halvt liggende. En af os opretholder den ved at gøre krav på sit muslimske tørklæde og sin naturlige skønhed. Hun starter på en fin anekdote om dét at gøre sig smuk for sin mands skyld. En romantisk tanke, men en tanke, som pludselig møder virkelighedens realiteter, når man efter en halv time skal pudre næsen, for at den ikke skal skinne, duppe øjnene for vildfaren øjen- skygge og optegne den allerede svage kohl. Alt imens fødderne smerter i de høje hæle, og det halvstramme tøj er

ukomfortabelt. Hun kigger på os og spørger, om dét er frihed? Vi griner alle sammen og kigger hinanden i øjnene, for vi kan alle nikke genkendende til konceptet, at man må lide for skønheden. Skønheden for hvem? Samfundets billede af skønhed? Andre kvinder? Mændene? Mister kvinderne deres værdighed, når de afklæder sig for det andet køns skyld?

Skrækhistorierne om, hvad den danske pigeungdom er ved at normalisere, bliver delt. For er tildækning ikke at foretrække? Frem for proppede Cult-arrangementer på det lokale diskotek, der bidrager med både opkast, alkoholforgiftning, seksuel adfærd og nøgenhed i et omfang, at selv os, der er opvokset med det miljø, efterhånden ryster på hovedet? Sætningen; „i princippet opfører mennesket sig i dag, som ikke engang dyr ville gøre“, får flere medgivende nik, alt imens der bliver fortalt om, hvordan muslimerne med deres livsstil måske vender tilbage til noget ældre og mere konservativt, fordi udviklingen i det senmoderne samfund er ved at glide af sporet. Forebyggelse er ifølge den tildækkede muslim svaret på hvorfor. Svaret, da jeg spørger, hvorfor kvinderne skal tildække sig. Der er mindre troværdighed til manden som menneske med de lettere dyriske lyster. Hvem kender ikke historien om et blik, der bliver til et smil, et smil, der bliver til et hej, et hej, der bliver til et håndtryk, et håndtryk, der bliver til et kram og et kram, der bliver til et knust hjerte og en pige, der fælder tårer over sin mistede værdighed. Forebyggelse.

Vores lettere alvorlige samtale bliver med mellemrum afbrudt af en fremmelig, glad lille dreng, der fræser rundt i bare tæer. Idet han smiler stort, peger han i den bog, han

netop har hentet, en bog med titlen *Lær 250 ord*. Jeg kigger på hans lille finger og udtaler ordet „sommerfugl“ for ham. Han bladrer hastigt videre, tilfreds. Hans sprog er en blanding af hans modersmål og dansk, og vi snakker om, hvor stor en fordel det er at være multilingual, og overvejelserne om, hvornår der skal tales hvilket sprog.

„Islam er en ideologi, en vejledning, en religion, en livsstil og en militær strategi,“ bliver der sagt, men tanken om, at det til enhver tid er bedre at lære islam at kende, før man lærer muslimerne at kende, er der enighed om. Vi taler lidt om, at det i bund og grund er synd for de mennesker, der har en så stor uvidenhed, at den vendes til frygt.

Jeg fortæller fnisende historien om dengang, min arabiske kæreste og jeg passerede en ældre kvinde i Londons gader. Dårligt gående, garanteret også svagtseende, og med en rystende stok spadserede hun stille og roligt forbi os med et dystert blik. „Bin Laden-fan“ var ordene, der kom over hendes læber efterfulgt af en pinefuld stilhed. Først efter hun var adskillige skridt forbi os, gik det op for mig, hvad hun beskyldte min kæreste for, og jeg blev irriteret og chokeret. Nogle sekunder efter havde chokket lagt sig, og jeg opfordrede min umærkede kæreste til at tage et par hurtige skridt mod hende, måske med partisanertørklædet bundet om det karseklippede hoved. Bare lige sådan for sjovs skyld? Vi blev enige om, at frygten måske kunne udvikle sig til et hjertestop, alderen taget i betragtning, og tænkte det var bedst at lade være.

„Har du selv oplevet noget lignende?“ spørger jeg værtinden, og hun fortæller mig, at ikke blot én gang har hun været genstand for fordømmende holdninger. Men hvad bunder fordømmelsen i, når ældre kvinder rykker

tasken tæt ind til kroppen, fordi pigen ved siden af bærer en lang, sort kjole? Vi bliver enige om, at det bestemt må være uvidenhed. Og medierne. Hvor kliché det end må lyde, bærer medierne vel en form for ansvar.

„Hvorfor arabiske fyre?“ Talestrømmen bliver afbrudt af endnu et nysgerrigt spørgsmål. Konklusionen kommer stille, men sikkert. De behandler én bedre. Eller nogle gør, husker vi os selv på for ikke at falde i den samme generaliseringsfælde. Det bliver fortalt, hvordan de to ekskæresten, der vitterligt var dårlige mennesker, var danskere, og jeg samtykker med netop samme erfaring. Jeg tænker over, at jeg er glad for at have haft muligheden for at have kæresten. For hvordan kan man være sikker på, at han er den rette, når det ikke er tilladt at være kæresten inden ægteskab? I islam, altså. Vi lytter til, hvordan sms'er, venner, der agerer Kirsten Giftekniv, og indblandede forældre medvirker til, at én af os har fundet den eneste ene. Som jeg lytter til ordene, tænker jeg lidt over forskelligheden. Jeg kigger på pigen, der har fundet sin husbond og fremtidige livspartner, hvormed hun har fået to skønne børn, igennem en lignende 'halal'-metode. Jeg vender tanken mod mig selv, som jeg sidder her velvidende om også at have fundet ham, jeg vil dele mit liv med. Men med indblanding af både alkohol og zina⁴ og oplevelser, jeg måske godt kunne ønske havde været mere seriøse. Gad vide, hvilken metode der er at foretrække?

Jeg bliver afbrudt i min tankestrøm, da værtinden kigger på mig og spørger, hvad klokken er. „Kvart over ni,“

4. Uægteskabelig bånd mellem to personer, der ikke er gift. Gælder primært samleje, men også kys, kram, røre, snakke m.m. Zina er en af de store synder i islam.

svarer jeg. Fastens afslutning nærmer sig for i dag. Hun rejser sig. Rød saftevand i kande; ris med krydderier, der sniger sig ind i næseborene; stegte grøntsager; sødt brød bagt af noget, der minder om klejnedej; varm linsesuppe; trekantede, friturestegte samosas; lammekødstykker; bananer og en lille tallerken med dadler bliver hurtigt og effektivt placeret foran os. Ved synet af maden rumler min mave atter, og vi kigger alle sammen på den store mængde. Værtinden serverer for os, og tallerknerne fyldes til bristepunktet.

„Man bryder fasten med tre dadler. Det skal være et ulige antal,“ får jeg at vide. Da jeg er den eneste fastende, må jeg hellere følge opskriften. Jeg tænker over, hvornår jeg sidst har spist dadler. Om jeg egentlig overhovedet har smagt dem. Jeg kan ikke huske det, og jeg påpeger, at én også må være et ulige tal, i tilfælde af at jeg ikke kan få tre ned, og vi smiler ved tanken. Jeg putter forsigtigt dadlen i munden og opdager til min overraskelse, at der er en sten i. Dens søde, klistrede masse smager fantastisk, og jeg spiser med glæde de anbefalede tre. Jeg skyller efter med koldt saftevand, og endelig slukkes min tørst efter en lang dag med fasten. Nu glæder jeg mig bare til at smage noget af det lækre somaliske mad.

Vi afbrydes af babygråd, og værtinden rejser sig. Som tiden går, er vi i tvivl om, hvorvidt hun kommer tilbage foreløbig. Vores store øjne hænger ved vore fyldte tallerkner, og lige så stille starter vi på linsesuppen. Så på brødet. Så på risene. Så på kødet.

„Vi er altså gået i gang. Vi kunne ikke lade være,“ siger vi halvt undskyldende, halvt smilende med munde fulde af mad, da hun vender tilbage. Vi får at vide, at det

bestemt også var meningen. Hun skulle lige amme og bede.

Adspurgt, hvilken dua⁵ der bruges, inden man bryder fasten, fremsiger værtinden en række arabiske ord, der udgør bønnen: „Allahumma laka sumtu, wa bika amantu, wa 'alaika tawakkaltu wa 'ala rizqika afartu. O Allah, jeg har fastet for din skyld, og jeg tror på dig og beror på dig. Jeg bryder min faste med det, du har givet.“ Efter disse ord bliver der mere stille, end der tidligere har været. Vi spiser og slukker både sult og tørst.

Som vi får dækket vores behov, snakker vi lidt om den kommende natur til moskeen. „Skal vi have tørklæde på?“ spørger jeg, men det er ikke nødvendigt. En af pigerne siger grinende, hun gerne vil med, „men jeg er jo helt haram,“ tilføjer hun, idet hun kigger ned ad sig selv. Hun er iklædt en moderne see-through-trøje med lyserød bandeau-bh under.

Da minutterne skrider fremad, begynder vi at rejse os og rydde lidt af bordet. Tawareeh-bønnen nærmer sig. Klokken er ti minutter i elleve, og vi bevæger os mod moskeen igennem det efterhånden dunkle Brabrand. Mens vi nærmer os kigger min søster og jeg lidt spændte på hinanden. Vi skiller os tydeligt ud med vores vestlige tøj og udækkede hår. Vi træder ind i det første rum, indgangen for kvinderne. Her tager vi skoene af og placerer dem sammen med de mange andre sandaler, sneakers og klipklappere i alle størrelser og former. Idet vi træder ind i selve rummet, kan man se, at moskeen i bund og grund bare er et stort lokale belagt med gulvtæppe og udstyret med fladskærm, hvorpå bønnelederen ses. Han befinder sig inde

5. Personlig islamisk bøn.

i lokalet ved siden af sammen med mændene. Der er et vindue mellem de to lokaler, så det er muligt at se ind til det modsatte køn. Det strejfer mig, hvor smuk denne oplevelse ville være, hvis vi befandt os i en rigtig moske med kupler og udsmykning.

Vi drager et lettelsens suk over, at vi er en anelse forsinkede. Det betyder nemlig, at bønnerne er gået i gang, og at samtlige muslimske kvinder står med kroppen vendt mod skærmen og hovedet let bøjet mod jorden. Vi har frit udsyn til ryggen af de sortklædte, tørklædedækkede kvinder, der er placeret side om side på tre lange rækker.

De eneste, der betragter os med nysgerrighed, er den lille håndfuld pigebørn, der løber rundt og leger bag deres mødre, søstre eller tanter. Endnu for små til at deltage.

Vi sætter os stille ned et godt stykke bag de tre rækker og lytter til den arabiske melodiske strøm af ord, der flyder ud af de installerede højtalere. „Allahu Akbar“ er omtrent det eneste, jeg forstår i talestrømmen, og under netop det udtryk ligger kvinderne på knæ med panden på jorden. Der er stille i moskeen, og der er ingen skrigende imam, der hate-preacher. Tværtimod hersker der en form for ophøjet ro. Stilheden er gennemgående, bortset fra de arabiske gloser, der lavmælt bliver messet igen og igen blandt de bedende. De gentager deres bevægelser en håndfuld gange, og vi kigger nysgerrigt, da de pludselig afbryder for at holde, hvad værtinden kalder, ‚pause‘.

Vi sidder stadig placeret et godt stykke bagved, men kvinderne vender sig nu om. Nogle kigger, andre bliver stående på den plads, hvor de netop har bedt. Følelsen rammer mig pludseligt og lidt uventet. Nu kan jeg fornemme, hvordan det må føles at blive betragtet som fremmed i sit eget land.

Ud af højtaleren lyder en lang prædiken på arabisk, og værtinden forsøger sammen med en veninde, der befinder sig i moskeen, at oversætte. Det handler om shirk, dét at tilsidesætte noget med Allah, endnu en af de store synder i islam. Vi lytter tålmodigt og interesserede.

Som sekunderne går, ankommer flere og flere kvinder til vores lille gruppe. Det er tydeligt, de er interesserede i, hvem vi er, og ikke mindst hvad vi laver dér. Vi præsenteres for nogle af kvinderne, og én ønsker at høre, om vi interesserer os for islam. Jeg kigger på hende og siger, at jeg gør. Jeg fortæller med et smil, at jeg har en tendens til at trække min søster med. Hendes øjne vandrer over os, og hun spørger forundret, om vi virkelig er søskende. „I ligner jo slet ikke hinanden,“ siger hun.

„Hvordan kan man ikke tro på, at der findes en Gud?“ spørger en af kvinderne pludseligt og entusiastisk. Jeg kigger på min søster og siger, at det må hun kunne svare på, for jeg tror på Gud. Hun har sværere ved det. Den teologiske diskussion udvikler sig ikke, men kærligheden for islam er tydelig blandt kvinderne. Og venligheden ligeså. Islam gør dem lykkelige. Den lykke ønsker de inderligt for andre kvinder.

„Måske synes I, muslimske kvinder er kedelige, men I ved jo heller ikke, hvad vi laver i hjemmet med vores mand, bag de fire vægge,“ siger en af de unge kvinder med et stort smil. „Jeg ønsker, at min skønhed kun skal være tydelig for min mand, og jeg kan godt lide at pynte mig for min egen og hans skyld. Jeg ønsker ikke, andre mænd skal kigge på mig med begær,“ fortsætter hun. Og jeg kan følge hende til punkt og prikke, som den jaloux pige jeg er. For dét at sænke blikket gælder ikke blot for

kvinderne, også for mændene – det er der enighed om.

„Jeg er ikke undertrykt,” siger en af kvinderne med en stærk røst og vilje i stemmen. „Jeg lægger frivilligt mit hoved på jorden, jeg bøjer mig frivilligt for min Gud, jeg tilbeder ham frivilligt. Fordi jeg vil. For ved I, hvad det smukkeste ved islam er? Der er ingen tvang. Det står skrevet.”

Jeg nikker og smiler til hende, for det er personligt en af de ting, jeg finder flottest ved islam. Måske et af de aspekter, der er sværest for uindviede at tro på. Adspurgt, hvad der holder mig tilbage fra islam, kan jeg ikke lade være at svare helt ærligt. Jeg er ung dansker med, hvad dét indebærer, og fortæller, at jeg godt kan lide at gå i byen og danse. Det indleder en samtale om, hvad Gud har givet forbud mod. Men hver gang han har forbudt noget, har han lovliggjort noget andet, pointerer én i flokken. Kvinden kigger på mig med de øjne og det ansigt, som er det eneste, der er synligt af hendes bare hud, og siger, at han har forbudt alkohol, men hvad med de drikke han har gjort lovlige? „Æblejuice, appelsinjuice, vand.”

„Saftevand, the, mælk ...” istemmer vi andre grinende. En påstand om, at mennesket altid ønsker, hvad der er ulovliggjort, flyver gennem luften og argumenteres med Adam og Eva. De to første mennesker på Jorden blev givet Paradisets Have. En have så smuk som paradys på jord og de måtte boltre sig i den, som de ville. Så længe de ikke nærmede sig kundskabens træ. I islam træet i sig selv, i kristendommen æblet derpå. Vi griner lidt ved tydeliggørelsen. Vi ved jo alle, hvordan den historie ender. Islam eller kristendom, så måtte mennesket bare have, hvad det ikke kunne få.

Vi sidder i en gruppe af unge og ældre muslimer. De ældste sidder på stole omkring vores rundkreds. De er for dårligt fysisk fungerende til at kunne sidde på gulvet. Jeg hører dem ikke mæle et ord, men der er et smil omkring deres læber.

Ud fra højtaleren strømmer igen den melodiske arabiske stemme fra bønnelederen. Bønnen skal til at gå i gang igen. Med opstemte øjne spørger de, om vi vil være med. Min søster og jeg kigger på hinanden og tænker: Okay, lad os gøre det for sjov.

Vi trækker tørklæderne, der hænger om vores halse, op om håret og stiller os yderst i den lange række. Heldigvis siges bønnen langsomt, så vi kan følge med. „Allahu akbar.“ Løfte armene til lige under brystet. „Allahu akbar.“ Bøje overkroppen forover. „Allahu akbar.“ Gå på knæ, lægge panden mod jorden. „Allahu akbar.“ Løfte overkroppen, blive siddende på knæene. Bevægelserne er simple og lige nu ikke videre spirituelle, når man ikke forstår meningen bag. På et tidspunkt fanger jeg mig selv i at tænke over gulvtæppets lugt frem for Gud, og jeg undertrykker et fnis. Varmen sniger sig ind på mig, og med et hurtigt kig på min søster kan jeg se hendes kinder blusse rødt. Det er varmt. Hvis ikke på grund af de mange mennesker i rummet eller tørklædet, så måske oplevelsen, der er ret ny og ukendt.

Bønnen slutter efter en håndfuld gentagelser, og vi sætter os igen i rundkredsen. Alvoren, der tidligere lå tungt i lokalet, fordufter lige så stille. Kvinderne vil vide, hvad vi følte, og vi taler om, at reciteringen kan lyde smuk, selvom man ikke forstår ordene. Med ét spørger værtinden, om vi vil høre hende recitere. Jeg bliver spændt og hus-

ker med fryd tilbage på, da jeg i vores gymnasietid hørte netop dét. Lige så stille begynder hun, og i adskillige minutter reciterer hun med en meget smuk, langtrukken og flydende stemme Koranens ord. Det lyder som smuk sang, på en måde smertefuld og på en anden måde fuld af håb og kærlighed. Jeg elsker det.

Jeg får pludselig stukket en flyer i hånden. På forsiden står der „Mohammed, Profet og Sendebud“.

„Det var alt, jeg kunne finde,“ siger én af kvinderne. Jeg tager et greb om den tykke stak af brochurer, jeg har hvervet mig tidligere, og hiver dem op af tasken. „Det er helt okay, jeg har allerede fået nogle.“ Kvinderne omkring mig griner ved synet.

Nogle af dem begynder så småt at rejse sig. Deres mænd er her for at hente dem. Klokken har passeret et, og der går ikke flere busser, da det er helligdag. De giver udtryk for, at vi er hjerteligt velkomne igen i morgen – og på lørdag og søndag og til foredrag. Vi takker for deres åbenhed og siger pænt farvel og salam alaikum.

Vi begynder så småt selv at rejse os for at bevæge os hjemad. Der er nu helt mørkt udenfor.

Inden vi skilles foran værtindens lejlighed, tager vi afsked. Jeg siger tak for invitationen, maden og ikke mindst oplevelsen. Min søster hopper i en bil for at få et lift til Hasle, og jeg selv bevæger mig tværs igennem Gellerup.

Mens jeg går i nattemørket, er der specielt én ting, der har sat sig fast fra aftenen: Da vi nærmede os moskeen lidt ængstelige og spændte, måske en anelse utilpasse over at være ‚de fremmede‘ for en gangs skyld, spurgte vi atter værtinden, om vi skulle tage tørklæde på. Jeg husker tydeligt, hvordan hun kiggede tilbage over sin venstre skulder

med øjne, der smilede, alt imens hun svarede:

„Nej, det behøver I altså ikke. Tænk ikke på det. Vær stolte af jer selv – som I er!”

Billeder

af Johan Keller

I min studietid – på pastoralseminariet – var der dengang mange forskellige teologiske retninger repræsenteret. Og vi var selvfølgelig på ekskursioner til diverse berømte kirker og altertavler. Der var dog nok især én bestemt, ret speciel gruppe – mandlige – studerende og undervisere, som gjorde sig bemærket, og som jeg en overgang havde en vis kontakt til.

Ja, det er nok lidt svært for andre at forstå, men vi havde selvfølgelig ud over grundtvigianere og indremissionske også unge, der var inspirerede af adventismen og De Sidste Dages Hellige osv. Tidehvervsfolkene stod stærkt, fordi de havde deres eget tidsskrift, men så var der også nogle, der søgte inspiration længere tilbage i kirkehistorien:

I, som sikkert har læst den forfærdelige Dan Brown og hans forvanskninger af kristendommens historie i de dér populærkrimier, kan måske huske noget om nogle kirkemøder langt tilbage i tiden. Og der var faktisk et sådant kirkemøde, i Nikæa i 787, som tog stilling til et helt specielt tema i kirken. Der står i det andet bud, at man ikke må gøre afbildninger af ting på jorden eller i himlen og dyrke dem som erstatning for den rette gudsyndelse, men på dette kirkemøde blev det med snævert flertal vedtaget, at det var i orden at afbilde religiøse eller verdslige motiver i billeder eller figurer, når blot man ikke dyrkede billedet som et religiøst objekt.

Nå, men vi var altså nogle ret unge mænd, som tog den oprindelige tro og kirkelære overordentligt alvorligt, og vi følte virkelig, at alle disse billeder i det offentlige rum – ja, og selvfølgelig også i kirkerne – var direkte gudsbespottelige, fordi de afledte sanserne og fantasien fra koncentrationen og meditationen – ja, samtalen med Gud. Det var især to af mine holdkammerater, Bjarne og Poul, som førte an i hævdelsen af dette totale billedforbud, og vi afsvor film, kunst og tv, som vi opfattede som rent kætteri og ondskab.

En af vores ekspeditioner gik til den russisk-ortodokse kirke ovre i København. Jeg er fuldstændig sikker på, at vi ikke havde drukket inden. Jeg kan huske, at vi kom ind i den der helt mørklagte kirke ved at følge efter en slags præst med langt fuldskæg, og da han vendte sig mod os og sagde et eller andet på – det har nok været russisk – styrtede vi forbi ham hen mod kirkens helt mørke baggrund, hvor vi gemte os. Præsten gik så åbenbart hen mod en dør i sidevæggen – han ville sikkert tænde lys eller kalde på hjælp – men i mellemtiden var Poul med en skarp lommelygte ved at gennemgå diverse ikoner og andre billeder på væggen bagved os. Han fandt hurtigt frem til en ikon med en lidende Kristus, som ganske vist var stileret som de fleste ikoner, men som dog også så meget kødelig og sanselig ud med sit voldsomt appellerende blik og fremstående muskler. Vi andre har sikkert protesteret, men Poul fik revet ikonen ned fra væggen og gik videre mod venstre med sin lommelygte. Bjarne tog fat i ham for at få ham til at bevæge sig tilbage mod udgangen, og jeg hviskede, at han skulle slukke lampen, fordi nogen vist bevægede sig ved prædikestolen, men han skulle

lige undersøge resten af ikonrækken først. Han fandt ikke mere, og så løb eller snublede vi hen mod indgangsdøren, Poul med ikonen foran sig. Jeg kan huske, at han holdt den foran sig med billedet udad, og at den næsten var i fuld legemsstørrelse. Bjarne og jeg var først ude af døren, men der stillede Poul sig så i indgangsdøren med sit trofæ, og vi råbte: „Kom nu, Poul!“ Så hørte vi lyde bag os, Poul så mærkelig ud i ansigtet, og bag os var der pludselig tre politibetjente.

Vi fik med påtaget ærbødighed afleveret ikonen til de to præster, der dukkede op i døren, mens vi pegede på Poul, som om han var den eneste skyldige, og på politistationen lykkedes det os besynderligt nok at få Poul med hjem igen; vores pæne teologiske udseende og status har sikkert hjulpet ...

På vores kirke-ekskursioner var vi meget ihærdige og brugte al vores energi på at agitere for i det mindste et billedforbud à la Luthers rene version: ud af kirkerne med alt andet end et enkelt billede af den tildækkede Jesus.

Engang var vi i en kirke på Fyn med nogle meget berømte kalkmalerier. Bjarne havde maling og en ret lang pensel med i en pose. Vi kunne ikke finde malerierne og spurgte en kirketjener om, hvor de skulle være. Det viste sig, at de var malet i loftet i korbuen 5-6 meter over vores hoveder og uden mulighed for, at vi kunne nå dem. Jeg husker os stående dér midt på gulvet under en række hæslige billeder af nøgne kvinder og mænd og djævl. Jan slog en latter op, mens vi andre tyssede på ham, og Bjarne eller Poul erklærede, at næste gang tog vi en sprøjtepistol med. Det blev nu aldrig til noget.

Bjarne gjorde en undtagelse for billeder af Frelseren, men ellers var han fanatisk, og vi tre-fire stykker drog som en billedepatrulje rundt i landet hen over sommeren og rev billeder ned eller forsøgte at overmale dem. På kunstudstillinger vendte vi ryggen ud på billederne, indtil Poul og Jan blev anholdt ... Vi kom derfor ikke med til besættelsen af Hjardemål Kirke i Nordjylland. Vi så bare på tv, at en gruppe havde besat kirken og nu var blevet smidt ud igen. Hvad de egentlig ville, husker jeg ikke.

På Studenterhuset i Århus kom jeg den sommer i snak med en ung, langhåret fyr, der sad og læste i Kristeligt Dagblad. Jeg gættede på, at han læste teologi, men han var i virkeligheden en rigtig ungdomsoprører, der havde været med til at besætte universitetet, og som deltog i alle mulige demonstrationer og den slags. Da det var mig, der havde kontaktet ham, var jeg jo nødt til at høre hans indignerede beretninger om politiets påståede brutalitet ved nogle Vietnam-demonstrationer, han havde været med til, og han fremviste et ar på benet efter en påkørsel af en politimand på motorcykel. På hans spørgsmål om jeg slet ikke var med i oprøret, svarede jeg indigneret nej, men jeg var lige ved at komme til at nævne de to gange, politiet havde noteret mit navn i forbindelse med vores billedstorm. Han kiggede underligt på mig, indtil han rejste sig, som om han kunne se, der var noget, jeg skjulte.

Min forlovede og jeg havde jo giftet os et halvt års tid i forvejen og boede som nævnt i min gamle lejlighed. Både hendes og mine forældre havde lagt kraftigt pres på os, for at vi skulle giftes lovformeligt, når vi nu alligevel var ved at flytte sammen. Det var en mærkelig periode, det år.

Min hustru var jo grundtvigianer og kunne slet ikke følge mig i min rene lære, og faktisk tror jeg, vi gled noget fra hinanden det år, hvor denne billedstorm stod på. Ja, sådan omtalte hun det over for vores bekendte, og – ja så var der vel en længere periode, hvor vi ikke havde særlig meget kontakt med hinanden, selvom vi var nygifte. Det var nok, som om jeg var lidt skræmt af hendes kvindelige, kælnе gemyt. Brylluppet havde heller ikke været den store succes, vores samliv var lidt uvirkeligt for mig, og jeg reagerede måske på dette ved at ture rundt i byen med de andre.

På et tidspunkt må vores dyrkelse af den rene lære vel være kammet over. Jeg husker, vi drog omkring og hævdede vores totale kompromisløshed over for hinanden ved at rable Kierkegaard-citater af os døgnet rundt. Bjarne var meget – hvad skal jeg kalde det – kontaktsøgende over for mig i denne periode og begyndte nu at docere, at Kristus-billeder generelt var en undtagelse fra vores billedforbud; og jo mere lidende og forrevet Frelseren så ud på alterbilleder, desto voldsommere indtryk gjorde det på ham. Der var også en aften, hvor han havde drukket, og da jeg ikke ville drikke med ham, klyngede han sig fysisk til mig på en ubehagelig måde, så jeg var nødt til at gå. Ugen efter hørte jeg fra andre, at han virkelig havde slået sig på flasken og færdedes i et „bestemt” miljø inde i byen.

Poul havde også nået grænsen for sit engagement i vores bevægelse; en aften fandt jeg et helt billedhæfte under hans seng på kollegieværelset, og da det oven i købet viste sig at være nærmest pornografiske billeder, erkendte han sine „kætterier” og fik mig faktisk til at kigge lidt i billederne af stærkt afklædte kvinder. Det påvirkede mig dog

overraskende nok ikke noget videre, men det blev sidste gang, jeg besøgte ham på kollegiet.

Vi fik meddelelsen om Bjarnes død midt i en forelæsning: Jan slog pludselig døren ud til gangen op på vid gab og råbte „Bjarne er død!“ ud over auditoriet. Jeg husker hans profil dér med lyset fra gangens sollys i baggrunden – som en grusom engel med et grumt budskab.

Jeg var selvfølgelig chokeret som de andre, men et eller andet sted langt inde kunne jeg mærkeligt nok godt forstå det. I dag kan jeg ikke forklare, hvad det var for tanker, der gik gennem mit hoved den dag, men jeg bad til Gud, bad om tilgivelse for – ja, jeg ved ikke eller husker ikke for hvad.

Ved begravelsen holdt studentermenighedspræsten en barsk tale om den farlige subjektivitet og teologiske fanatisme; men netop hans klare budskab umuliggjorde, at jeg kunne få nogen hjælp hos ham. Den psykolog, jeg opsøgte, kunne heller ikke få noget ud af mig. Han sagde, jeg blokerede så fuldstændigt, at han ikke ville bruge sin tid og mine penge til ingen nytte.

Så kommer den periode, jeg helst ikke vil for meget ind på: På en måde ville jeg „gå sammen med Bjarne“, men nu var det for sent, han var nok død ret ensom, og vi havde aldrig rigtig givet udtryk for den nærhed, der egentlig altid havde været mellem os. Den periode slutter med, at jeg kommer hjem, drivvåd, i en politibil, efter at jeg åbenbart havde kastet mig i vandet fra en mole et sted, men jeg husker ikke noget nærmere om det.

Det blev min hustru, der fik mig på ret køl igen. Vores første store krise blev afløst af en periode, hvor jeg pludse-

lig altid var hjemme og passede mine studier og mine køkkentjanser, mens hun trøstede mig, når jeg blev deprimeret, og efterhånden fik hun mig til at forstå, hvor langt ude på flere måder jeg havde været, og at det, jeg havde brug for, var en hengiven kvinde og et velfungerende hjemmeliv med besøg af familie og venner. Året efter fik vi jo så vores datter ...

I dag synes jeg, billeder i det offentlige rum er om muligt endnu mere påtrængende end dengang, og måske burde mange andre end tidligere rødstrømper protestere mod pornificeringen og børne-tv-reklamerne, men det bliver nok ikke mig.

Opgang

af Jeppe Bisbjerg

I starten var lugten slet ikke så slem. Den kunne nok forveksles med en gammel skraldespand, der havde stået for længe i entreen, eller et indelukket, mugfyldt badeværelse, hvor der ikke havde været luftet ud i ugevis. Men en tidlig morgen, ikke mere end et par dage efter lugten først var begyndt, blev det tydeligt, at der foregik noget helt andet inde hos *1tv*. Med det samme beboerne åbnede hoveddøren til opgangen, var stanken alle vegne. Den sivede ud bag brædderne, klamrede sig til deres tøj. Som et levende væsen trængte den ind til dem i lejlighederne, og det var lige før, man kunne se stregerne i luften fra bakteriernes sporer, der formerede sig i flok. Så om eftermiddagen ringede de på døren til *1tv*, ventede, fik ikke et svar, ventede lidt længere i opgangen med tørklæder for næsen, før de endelig tog sig sammen, hentede viceværtten, åbnede døren med ekstranøglen og fandt ud af, hvad der præcis var foregået.

Det første, de gjorde, var at hænge en seddel på opslags-tavlen inden for hoveddøren:

„Tirsdag den fjerde klokken tre om eftermiddagen er der møde i beboerlokalet om sagen.”

2th og *3tv* overvejede længe ordvalget, men blev enige om, at *sagen* var rigelig med information. Forresten vidste alle sikkert, hvad der foregik, eller det forventede de i hvert fald – de var vant til at være først, når det gjaldt den slags ting, og sådan havde det været i de tredive år, hvor de havde boet i opgangen.

Da det blev tirsdag den fjerde, anrettede de sammen beboerlokalet. *2th* og *1th* brugte formiddagen på at stille kaffekopper frem, finde småkager og lægge firkantede, påskegule servietter ud på bordet. *1th* sagde ikke noget i al den tid; som opgangens ældste beboer gik hun ofte alene rundt med en tynd, tætlukket mund, foroverbøjet og fraværende. Det var på ingen måde uhøfligt. De var vant til, at hun efterhånden kun sjældent talte. I stedet småsludrede *2th* energisk om alt, der skulle være styr på. Det ældre par gik tæt op af hinanden i det kvadratiske beboerlokale og løb side om side ned til købmanden, da de opdagede, der kun var en enkelt bakke småkager tilbage i skabet. De sørgede for det hele.

Efterhånden begyndte beboerne at møde op, og de syv pladser rundt om bordet blev fyldt med tøvende ansigter, ja alle pladser undtagen én. Ingen snakkede sammen. De sad stille og ventede på, at nogen skulle tage ordet.

„I ved jo sikkert, hvorfor vi er her,“ sagde *3tv* med sin karakteristiske dybe stemme, som havde en snert af anklage i sin klang – en ubestridelig autoritet skabt af hans mangeårige job som vicevært i opgangen. „Vi har et problem,“ fortsatte han og kløede sig i det strittende, sporadiske hår. Nu synligt bekymret, som kunne han slå sine følelser fra og til, når der var brug for det.

„Et stort problem,“ brød *2th* ind, mens de bød kaffe rundt til alle de ankomne.

„Vi mangler *1tv*,“ sagde *3tv* og tog styringen igen. Han havde brugt år på at opbygge sin respekt og havde på ingen måde tænkt sig at overgive den nu.

„Mangler, hvordan mangler?“ spurgte *2tv*, der som den eneste sad for bordenden. Det var sjældent, de så

hende alene. Når hun gik ud, havde hun som regel sine tre små børn med sig som et koppel af vilde hunde i snor. Denne eftermiddag var de der ikke, men hendes hår var stadig rodet, makeuppen upræcis, eyelineren udflydende.

„Mangler,” gentog *3tv*. „Vi har ikke længere en *1tv*,” sagde *3tv* og *2th* i kor, mens de begge simultant proppede en ekstra småkage i sig med parallelle bevægelser.

„Og han kommer ikke tilbage. Det er derfor, vi er samlet i dag.” *3tv* så på beboerne. Han kendte dem hver og en, vidste specifikke ting, man ellers ikke lige vidste ved at se på dem, for det var hans arbejde. Som vicevært trængte han ind i deres lejligheder og fiktede deres problemer – det var den, han var: fikseren. Når noget ikke fungerede i opgangen, ordnede han det.

„Hvor er han?” spurgte *3th*, en yngre fyr der på trods af, at han nu var fyldt tredive, stadigvæk læste på universitetet, ja han havde på den måde gået i skole størstedelen af sit liv.

„Han ligger stadig derinde. Jeg ville ikke flytte ham, før vi havde en løsning,” svarede *3tv* med selvbestaltet stolthed i stemmen.

„Men hvad gør vi, hvad gør vi uden ham?” spurgte *2tv*, mens hun samlede sit pjuskede hår i en hestehale. Børnene havde hun efterladt i lejligheden, hun skulle snart være tilbage. „Hvad skal vi da gøre?” fortsatte hun og så nervøst på de andre.

„Vi gør ikke noget uden en *1tv*, det vil jeg gerne understrege.” *3tv* lagde sin brede, behårede hånd på bordet.

„Skal vi finde en udefra?” spurgte *3th*, og de så alle tøvende mod ham, som håbede de på, at han ville tilføje noget mere. *2th* rystede på hovedet i deres eget tempo, *1th*

havde ikke sagt noget i al den tid, de havde siddet der, men hun stirrede nu uroligt ned i sin halvfylde kaffekop. *3tv* skænkede hende mere kaffe, mens han sagde med beroligende stemme.

„Nej, selvfølgelig ikke. Det har slet ikke noget med nogen udefra at gøre. Det ville være forkert. Helt forkert.” Han afsluttede med en beskeden, varm latter, der fik folk til at smile rundt om bordet – forslaget havde selvfølgelig kun været for sjov. *3th* var akademiker, han sad tit for sig selv og læste tykke bøger på bænken i baggården. Han havde altid hovedet fuld af tanker, han var lidt af en ener. Det kunne engang imellem være svært at forstå hans humor.

„Det her er vores ansvar. Jeg foreslår, en af os tager *1tv*'s plads. Der findes ikke bedre kvalificerede. Jeg mener, vi bor her jo. Vi kender stedet, vi kender, eller, vi kendte *1tv*.”

Der blev nikket omkring bordet, undtagen *3th* som fornærmet sad og drejede sin teske hurtigt rundt i koppen, så den højlydt ramte siderne.

„Vi har brug for den bedste kandidat, en der passer helt perfekt.” Som det første så *3tv* på *1th*, siddende ved siden af ham krumbøjet og halvt hvilende på bordpladen. „*1th* er, undskyld jeg siger det,” han trak vejret tungt, „for gammel.” Hun reagerede ikke, men der lød anerkendende ord fra bordet. Hun havde levet for længe til al den omvæltning. I hendes fremskredne alder havde hun sandelig fortjent en smule ro.

„Det udelukker også os,” sagde *2th* hurtigt og smilede begge selvtilfredse. Deres hår var blevet gråt på samme tid, øjnene indsunkne, huden slap. „Vi er jo pensionerede,” fortsatte de, ventede lidt og sagde afslutningsvis, „og så gør vi så meget for opgaven.”

3tv afbrød med forarget stemme. „Hør, det gør jeg sgu også. Jeg er vicevært. Det kan vi simpelthen ikke undvære.“ Det var der ingen, der var uenige i, men nu var der kun to muligheder tilbage. 2tv sad uroligt og tjekkede sit ur. Det var ikke til at sige, hvor længe børnene kunne være alene uden at komme galt af sted.

„Jeg ved ikke,“ sagde hun og gik i stå med det samme.

3th så triumferende på hende. „Det siger jo alt. 2tv har ikke engang et argument. Det er ren determinisme, nej utilitarisme og al den slags, ikke sandt,“ sagde han og slog ud med armene. De andre nikkede, selvom ingen forstod, hvad han egentlig mente.

2th blandede sig. „Men stoler vi på hende som 1tv? Efter alt, der er sket. Det er jo et ansvarsfuldt job.“ Kun et halvt år tidligere på en stille vinterdag havde hun smidt manden ud af lejligheden, skiftet låsen til døren, uden nogen vidste hvorfor, men det rygtedes snart i opgangen, at han havde haft en anden kone og familie i Jylland; dem besøgte han altså på sine hyppige *forretningsrejser*.

„Så giver det sig selv,“ indskød 3tv for effektivt at afslutte mødet. Der blev igen nikket. „3th tager 1tv's plads.“

Den unge studerende, som ellers altid havde så mange ord, havde nu pludselig ingen. Han så rundt på de andre, der selvtilfredse tog fra kagefadet og skiftede emnet. Problemet var løst.

De flyttede 1tv umiddelbart efter. Kvinderne blev uden for opgangen, mens de tre mænd gik sammen ind i den tæt tilstøvede lejlighed og fandt ham liggende, sunket ned i læderet på sin yndlingslænestol i hjørnet. Reklameaviser og PBS-kvitteringer inden for postsprækken blokerede døren, da de først skulle have den op. Hvor længe havde

han ikke ligget alene derinde, tænkte de alle, for det var ikke til at sige. Ingen mindedes at have set ham. Alting kørte på automatik. Nogle af brevene var sendt ugen inden, andre sidste måned, og regningerne havde ordnet sig selv. Der var ikke én af dem, der havde lagt mærke til en forandring, så længe tingene forløb uden problemer, ja indtil stanken blev uudholdelig.

Fra køkkenet til lænestolen i stuen løb der et spor af hårdtarbejdende myrer. Flokken bevægede sig fra resterne af kroppen til den fyldte skraldespand, der begge efterhånden var blevet til hver sin organiske, levende bunke kompost. I en køkkenskuffe fandt de en sort affaldssæk, som kroppen lige netop kunne være i. *3tv* bandt en stram knude, og sammen bar de *1tv*, eller hvad der var tilbage af ham, ud til indhegningen ved siden af cykelskurene, hvor affaldscontainerne var. Her kom skraldebilerne om torsdagen, så ville resten blive ordnet derfra.

Samme dag flyttede *3th* ind i lejligheden på første, hvilket var hurtigt ordnet, for alle de ting, han skulle bruge, var der allerede: service i køkkenskabene, tøj i soveværelset, og de blev enige om, at det eneste, der nok manglede, var en ny lænestol, men indtil videre holdt han sig fra det hjørne af stuen. *3tv* havde alle nøglerne til opgangen på sit kontor i kælderen og fandt en ekstra til *3th*, da de var færdige med flytningen. På den måde skiltes de med en fornemmelse af, at alting nu langt om længe var i orden.

Det første, de gjorde, var at hænge en seddel på opslagstavlen:

„Tirsdag den ellefte klokken tre om eftermiddagen er der møde i beboerlokalet om sagen.”

Sagen. Der var ingen anden måde at sige det på. En in-

sisterende enighed af tvivl havde spredt sig med det samme – det kunne ikke gå for stærkt med det møde, og denne gang var der ikke fint dækket op. Nye *1tv* ankom først, iklædt et klassisk koksgråt jakkesæt han havde fundet i sin nye lejlighed bagerst i soveværelsesskabet. Det passede ham overraskende godt, så selvtilfreds sad han og nød at bevæge sine arme i det fine, ubrugte stof, hvor syningerne knagede, hver gang han flyttede albuerne. Som den sidste satte *2tv* sig i tavsheden, hver og en holdt tøvende vejret i forventning om, at *3tv* igen ville tage ordet, undtagen *1tv* der lukkede øjnene og forestillede sig, hvordan han gik på opdagelse i sin lejlighed, for der var stadig så mange steder, han ikke havde været endnu, så mange små ukendte steder i hans nye liv. Det passede ham fint at være *1tv*. Der var mange fordele ved tilværelsen i bunden af bygningen. Der var mange fordele ved at starte på en frisk.

„Jeg vil godt begynde med at sige, der absolut intet er i vejen med *1tv*,“ *3tv* så sig omkring, og folk nikkede anerkendende. „Men, og det siger jeg uden at ville fornærme nogen, men vi mangler en *3th*.“ Ingen af dem virkede overraskede. De havde fornemmet det hurtigt som en sitrende uro i bygningen, en uligevægt, en ubehagelig mangel. På trods af succesen med *1tv*, havde løsningen ikke fungeret. *3tv* hostede i sit ærme.

„Jeg ville gerne gøre det selv, men jeg kan simpelthen ikke forsvare det. Ikke når jeg er vicevært.“

2tv så op. „Men det har du jo valgt.“

Han rystede opgivende på hovedet til svar, som var hun et lille barn. „Det er skam noget, man *er*, slet ikke noget, man vælger. Sådan er det nu engang her i livet.“

Der var ingen, der sagde mere til det. I stedet blev de

igen enige om, at *1th* havde levet for længe til al den omvæltning. I hendes høje alder havde hun sandelig fortjent en pause. *2th* blev røde i hovedet samtidig. „Det er vel kun fair, hvis det er *2tv*. Hun var trods alt den næstbedste kandidat i sidste uge.” De talte i munden på hinanden.

2tv forsøgte at sige noget til modsvar, men hun indså, at der ikke var noget at gøre. Hun var det oplagte valg.

Samme eftermiddag gik hun alene den lange tur op til lejligheden på etagen over hende, for denne gang hjalp ingen med flytningen. Hun havde fået nøglen af *3tv* (der havde fået den af gamle *3th*, da han blev til *1tv*), og først følte det besynderligt at være i den nye lejlighed. Der var så stillestående alle vegne, så roligt og ja ubegivenhedsrigt, selvom rummene var indrettet på samme måde som hendes gamle sted. Pludselig slog det hende. Det var børnene, der manglede: Den konstante larm, når de skændtes; det gentagne postyr, når de var sultne; de ubønhørlige råb, når de skulle på toilettet. Her var roligt, og kun de mange akademiske bøger stod stille i gamle teaktræ-reoler, ventende på at snakke med hende. Alt var fredfyldt. Alt var, som det skulle være.

Det første, de gjorde, var at hænge en seddel på opslags-tavlen. *3tv* placerede den omhyggeligt ovenpå de to foregående. Ordvalget lød, som det hele tiden havde gjort, og da de mødtes den tirsdag virkede det til, at hver beboer langt om længe forstod, hvad problemet var.

Ingen kunne fjerne *1tv* og *3th* fra deres respektive lejligheder. Som *3tv* understregede, havde de jo gjort et forbilledligt arbejde, lagt egne behov bag sig og gjort det bedste for opgangens fællesskab. *1th* var stadig for gammel til at blive

flyttet, og *2th* understregede, at de ikke havde tænkt sig at skulle nogen steder nu. Desuden havde de aldrig fået nogen børn. „Vi ville slet ikke vide, hvad vi skulle gøre med sådan et par størrelser,“ understregede de, og man kunne se sveden på deres pander ved tanken om at skulle forholde sig til tre små unger. Der blev stille ved bordet, men *3tv* vidste godt, hvor det bar hen. Han var den eneste, der kunne påtage sig rollen som *2tv*. Kun på den måde kunne det hele fikses, og det var hans opgave – at fikse det – det ville blive hans sidste opgave som vicevært.

„Jeg gør det,“ sagde han, og rundt om bordet begyndte beboerne at klappe.

„Imponerende,“ råbte *3th*.

„Beundringsværdigt,“ understregede *1tv*.

3tv's egen søn var for længst flyttet hjemmefra, blevet voksen, havde fået sine egne børn og ringede stort set aldrig længere, så *3tv* følte, det var en måde, hvorpå han kunne få det hele én gang til, ja alle de ting, der alt for hurtigt havde været forbi. Dem fik han nu igen, selvom han efterhånden var blevet femoghalvtreds.

Således flyttede han. Den nu tidligere vicevært pakkede en tætproppet kuffert med sine ting, låste døren til sit gamle kontor og rykkede ind hos de tre børn. I starten føltes alt ude af rytme og system. Han kunne ikke passe tøjet i skabene og var vant til at bo, sove, leve på kontoret i kælderen, for arbejdet havde været alt, han havde indtil da, men efter lidt tid kaldte børnene ham *far*, de stak forventningsfuldt hovederne ud i entreen som små fugleunger, der tittede op af reden, når han kom hjem udefra, og det hele blev derfor snart hverdag, som tingene jo har det med at blive.

Der gik dog ikke mere end en enkelt uge, før de så sig nødsaget til at mødes igen, beslutte igen, flytte igen. Og så endnu en uge, før det hele gentog sig. Der blev flyttet så meget mellem lejlighederne i opgangen, at det blå linoleum på trappeafsatsen blev farvet mørkebrunt af skidt. Med tiden blev systemet så indviklet, at de alle glemte, hvem de var i en given uge, så derfor aftalte de at mødes hver tirsdag og satte efterfølgende en aflang, hvid liste på opslagstavlen. Her noteredes i to kolonner, hvem de hver især oprindeligt havde været, og hvem de hver især skulle være fremover, ja flere uger frem, for hvad skulle de ellers gøre andet end at blive ved? Det var der ingen, der vidste.

Den følgende tirsdag satte de sig igen rundt om det aflange bord i beboerlokalet. Den nuværende *3tv*, der samtidig var den nuværende vicevært, sad allerede parat for enden med en dampende varme kop kaffe i sin rystende venstre hånd. Den gamle dames krop lå halvt ind over bordet, så det lignede, hun sov, men da alle havde fundet sig en plads, åbnede hun alligevel munden som i et gab, før hun sagde med en nyfunden autoritet i sin rustne, ubrugte stemme: „I ved alle sammen, hvorfor vi er samlet.“ Hun tøvede for at holde spændingen, som kunne hun slå den fra og til, når hun ville. „Vi mangler en *1tv*.“

Årtiers mangelvarer

af Lars Ole Bonde

Radioavisen en lørdag aften nittentresserne

Mangler

1

X

2

1

Mangler

X

Mangler

1

Mangler

Mangler

Mangler

Indkøbsseddel i forhold til opskrift nittenhalvfemserne

Mangler

Haves

Haves

???

Mangler

Haves

Mangler

Mangler

Mangler

Haves

Tjek

Haves

Dobbelt portion?

Spørgeskema vedrørende eksistentiel helse totusindtierne

Angiv med et kryds, om du mangler noget af følgende:

	Mangler	Har	Måske
Glæde ved at stå op om morgenen			
Et varmt forhold til mine nærmeste			
Et godt sted at bo			
Penge nok til at klare mig			
Mening med livet			
Tro på mig selv			
Tro på mine medmennesker			
Kræfter nok til at løfte dagligdagens byrder			
Overskud til at interessere mig for andre			
Nogen at tale med, når jeg har brug for det			
Nogen at elske med			
Fortrøstning i forhold til, at jeg skal dø en dag			
Stærke oplevelser af skønhed i kunst, musik eller natur			
Poesi i tilværelsen			

Sex gennem livet til alle tider?

Mangler
Mangler
Mangler

Sex
Mangler
Sex

Sex
Sex
Mangler
Sex

Mangler
Mangler
Mangler

Den sidste nat

af Kristina Munch

Der var noget forunderligt over denne nat med alle de funklende stjerner og den runde, fulde måne, der lyste op derude. Nattens vejviser, et drømmeobjekt, der havde hvisket hende til sig, mens hun havde ligget så uroligt i sengen og ikke kunne falde i søvn.

Hun sad nu i det store vindue, der stod vidtåbent, nøgen og længselsfuld efter at mærke vinden mod sin krop. Det var, som om hun havde en hemmelig sammen-sværgelse med den lysende måne og alle stjernerne, som hun sad dér og strakte sine hænder op mod det store univers. Og i sin fantasi sad hun med månen mellem sine hænder og lyttede til alle dens stumme, beroligende fortællinger. Følte sig ikke alene i natten. Ikke som om dagen i sollysets alt for afslørende skær, hvor fordømmende ordstrømme havde væltet ud over hende fra munde, der afskyede hendes krop. Den krop, hun ikke længere selv var herre over. Mørket gjorde hende lykkelig. Dér behøvede hun ikke at være bange. Dér følte hun sig elsket af det uendelige univers, der så med samme venlighed på hende som på alle andre levende skabninger.

Der var så uvirkeligt stille ude på den lange, kolde hospitalsgang og i rummet, hun befandt sig i. Der stod blot et par andre jernsenge og et lille natbord. Og når hun kiggede hen på de andre tomme sengepladser, stak det modbydeligt i hendes hjerte. Det var, som om gennemsig-tige skikkelser fra fortiden fløj jamrende og klynkende

rundt med en strøm af tårer i sorg over at have mistet det liv, de engang havde følt i deres kroppe.

Hun lod en tåre falde og ramme maven. Lagde blidt en hånd på den, og strøg håndfladen frem og tilbage, mens hun stirrede på månens runde ansigt. Drømte en drøm, der i natten blev til virkelighed. En drøm, der i morgengryet ville svinde bort.

Hun tænkte tilbage på den vidunderlige tid, hun havde haft sammen med ham, der engang havde elsket og forgudet hendes endnu unge krop. På de elskovsrige nætter, hvor han lærte hende at nå guddommelige højder og blive til ét med hans pirrende kærtegn. De våde kys, der fik det til at kildre i hele hendes krop som et begær, en tørst; umættelig.

Pludselig var al denne lykke ramlet sammen. Revet bort på et splitsekund. Han havde forladt hende den dag, hun med en overvældende glæde havde fortalt ham en nyhed. Han havde set på hende med kolde øjne, og hårde ord var strømmet fra hans mund. Forsvundet var den varme, de sammen havde skabt.

„Få det fjernet,“ havde han sagt, mens hun uforstående og forvirret havde rystet på hovedet.

„Nej.“

Længe havde hun fulgt ham med øjnene, da han havde vendt sig om og var gået bort, mens hendes hjerte splintrede i tusinde stykker.

Hun havde ikke set ham siden.

Hendes hænder knugede om den lille mave, mens hun lod tårerne få frit løb. De første par måneder havde hun kunne holde det hemmeligt. Det havde været en tid med håb, der hjalp hende med at holde smerten borte ved tabet

af den elskede. Hun bar jo på et stykke af ham, og drømmen om lange gåture med barnevogn og sutteflaske havde holdt hende i live. Indtil forældrene havde fået nys om sagen, og straks skred til handling.

„Få det fjernet,” rusede deres stemmer som et ekko fra den mand, hun havde elsket.

Og nu, nu kunne hun kun føle angsten for den lyse morgens indtog, hvor de ville fjerne *det*. Hendes endnu ufuldbårne, ufødte barn.

„Det er jo for dit eget bedste,” sagde de, mens hun i deres øjne havde kunnet læse: „Du har intet valg!”

Der var ingen vej tilbage. Hun var for ung til at være alene om ansvaret. Og de mennesker, hun havde elsket, havde svigtet. Hun havde ingen steder at flygte hen. Det var den sidste nat med drømmen. Snart ville det hele være forbi.

Hun syntes at kunne høre en stemme kalde hende til sig derude i natten, alt imens månen og stjernerne rakte deres lange, gyldne arme ned til hende gennem det åbne vindue. Hun greb villigt deres hænder for sammen med natten at flyve ud og blive til ét med universet og det liv, der groede i hendes mave. Aldrig mere, aldrig mere ville hun se en dag bryde frem ...

Hun faldt

af Mette Skøtt Nielsen

1.

Smerterne var væk, og vejrtrækningen meget bedre. Det var utroligt. Tænk, at tre små piller kunne gøre dét efter alle de år. Alle de spildte bekymringer.

Solen skinnede, og Helle havde en halv fridag. Det var ikke weekend. Ikke helt endnu, men hun brugte en af sine opsparede dage, og timingen kunne ikke være bedre. En dag uden smerter.

Hun svingede benene ud af sengen og puttede fødderne i tøflerne nedenfor. Det samme mærke, hun havde brugt i årevis. De var gode, gav støtte og var skridsikre, stod der på siden af den boks, de plejede at komme i. Præcis, som hun ønskede, tøfler skulle være.

Overfor i soveværelsets anden enmandsseng sov Kurt stadig. Han snørkede. Munden stod på gab. Han kunne lide at sove længe, og Helle kunne lide, at han gjorde det. Det gav hende ro til at starte dagen i eget tempo og uden alt for meget ståhej. For selvom Kurt sov meget og egentlig ikke sagde meget, og for resten kørte mange ture i deres røde Fiat, så fyldte han meget. Ikke kun når han insisterede på at høre dansktop hele dagen, eller når han tjekkede Ekstra Bladets netavis for tolvte gang på to timer og brokkede sig over regeringen, men også når han ikke sagde noget. Han var bare meget fyldig i sin stilhed.

De fyldte begge meget, det var Helle klar over. Ingen af dem var helt tip top, og det sled. De havde altid være

slidte. Ingen af dem havde nogensinde været tip top. Men i dag var en ny dag. Måske var det en ny begyndelse, der kunne føre til noget bedre.

De havde været gift i mere end 25 år. Det var Helles tredje ægteskab. Det var ikke meningen, at der skulle have været tre. Men et barn på skødet kunne tvinge en til meget. Siden kom der flere. Børn. Alle da hun var ung, alt for ung og slet ikke klar. Men hun var vokset og havde lært, hvordan det skulle håndteres. Dengang var følelserne for store og sled i hende, senere gav hun efter og elskede dem alle på sin måde. I dag var hun mormor til en stor flok unger og snart var det første oldebarn på vej.

2.

„Mormor, mormor, har du hørt, fætter Niels skal være far?“ havde Helles ældste barnebarn råbt forleden, da hun smed skoene i gangen og kom ud i køkkenet for at give hende et knus.

Helle holdt meget af Anne, og Anne holdt af hende. De så ikke meget til hinanden, for Anne var flyttet fra byen for at studere, og som hun sagde: „For ikke at havne som de andre.“

„De andre“, hun hentydede til, var fætrene Niels og Morten. De klarede sig ikke godt, og nu skulle den ene være far.

„Jamen, hvad siger du?“ svarede Helle studst. Det undrede hende ikke. De drenge kom altid i problemer, og Niels havde set en ældre kvinde i noget tid. Helle var ikke rigtig tosset med hende. Hun løj, fortalte historier og var ærlig talt ikke specielt smart at høre på. Helle slukkede sin frokostcigarett i askebægret. Hun måtte ryge tre om dagen. „Hvordan ved du det?“ spurgte hun igen, da Anne ikke

svarede. Hun havde travlt med at se dvd'erne igennem for nye Dirch Passer-film, de kunne se sammen. Helle havde selvfølgelig købt en ny, men den lå stadig i tasken.

„Jo altså, jeg hørte det fra mor, som hørte det fra moster Sanne, som fik det at vide fra Morten i går. Det er åbenbart stadig en hemmelighed,” sagde Anne, imens hun holdt hænderne i vejret og lavede gåsetegn i luften. Hun smilede.

„Grin du bare, søde, hvad kan vi ellers gøre.”

„Præcis, det er da for komisk ... Tragisk ... Han kan jo ikke passe et barn. Han kan ikke en gang passe på sig selv. Stakkels moster Karen.” Anne rystede på hovedet og rejste sig op for at hente kaffen.

Helle havde lige sat sig i lænestolen, og de 120 kilo overvægt var taknemmelig. Det var ikke godt med det barn. Niels tog alt for mange stoffer og havde ikke noget job. Ja, hun vidste faktisk ikke, om han lavede kriminelle ting, men det troede hun. Det var ikke noget, de snakkede om.

„Du mormor, må jeg gerne snuppe en mad med den gode leverpostej?”

„Ja ja, du tager bare. Jeg har også købt en stor pose bland-selv-slik til os. Den ligger i sokkeskuffen.”

Kurt kunne godt blive sur, hvis han syntes, Helle brugte for mange penge. Selvom det var hende, der tjente dem.

Anne sprang ind i soveværelset for at hente godterne. ”Hov, mormor, hvad er det for nogle piller, der ligger sammen med slikket?” spurgte Anne og spiste et lakridshoved. Helle havde købt ekstra af dem, for Anne elskede dem. Selv var Helle mest vild med abrikosvingummiene, så dem var der også mange af, og Anne rakte hende en og gik i køkkenet efter en skål til resten.

„De er nye fra lægen.”

„Ok. Sort eller rød skål? Men hvad skal de hjælpe for, sukkersygen, blodtrykket eller ...”

Helle tog en bid af abrikosen og svarede. „Ej, det er bare for smerterne. Rød.”

„Nå, er de gode så?”

„Ja, jeg elsker dem.”

„Elsker du dem?”

„Ja, det ved du da.”

„Pillerne?”

„Hva’?”

„Elsker du pillerne?”

„Nej, abrikoserne ...”

„Nej, jeg mener pillerne. Hjælper de?”

„Nå. Ja, det synes jeg, men jeg er lige begyndt, så nu må vi se.” Helle ville ikke virke for begejstret, før hun var helt sikker på effekten. Og nu havde hun ikke lyst til at tænke mere på alt det, så hun sendte Anne ud i gangen efter dvd'en i tasken, og så brugte de den næste time og tyve minutter på at gumle og se filmen.

Da den sluttede, var det blevet mørkt, og de sad lidt. Kiggede rundt i stuen med familiefotoerne og den blå vase fra en chartertur til Mallorca. Helle fik kvalme. Anne spiste mere slik, og Helle gik på toilettet for at spise en pille.

Anne blev til næste dag. Det havde også været en god dag.

3.

Nu trissede Helle ud på badeværelset. Kiggede på vægten. Gik forbi den. „Hvad skulle det alligevel nytte,” sagde hun stille til sig selv.

Et kort øjeblik glemte hun, at i dag var en god dag. En ny begyndelse. Så kom hun i tanker om det og smilede. Nynnede endda lidt, men stille for ikke at vække Kurt.

Efter en hurtig morgenvask tog hun tøj på. Ligesom tøflerne var tøjet det samme mærke, den samme form og farve, som det havde været i en halv menneskealder. Det eneste, der skiftede, var nummerstørrelsen. Den steg hvert år.

Hun åbnede pilleskabet. Der var mange. Der var hendes piller. Der var hans. Der var delepillerne, og så var der dem til en dårlig dag. Hun tog ofte alt for mange. Et eller andet sted var hun nok klar over det, men hvad skulle hun gøre. Det var endnu mere besværligt og førte blot til mere smerte at lade være. Så hun tog sine piller og lidt til. I dag tog hun af de nye, for de virkede præcis, som de skulle, og med en halv fridag i vente havde Helle alle intentioner om at holde sig smertefri.

Hun var rengøringskone. Om morgenen på et kontor inde i byen og om eftermiddagen på en skole i nærheden af parcelhuset. Til frokost tog hun som regel hjem og lavede varm mad til sig selv og Kurt. Han arbejdede ikke og lavede heller ikke mad. I dag skulle de have kartofler, brun sov og medister. Og så måske en kage til dessert. Det var snart fastelavn, og de holdt begge af bagerens boller med fløde, syltetøj og glasur. De skulle hygge, fordi hun havde fri fra skolejobbet, og de skulle besøge en af pigerne. Der var tre piger og en dreng. Alle voksne. Undtagen Knud, sønnen. Han døde, inden han blev helt voksen. En fejl i hjertet, en uopmærksom aftenstund, og så var det slut.

Det var mange år siden nu, og Helle prøvede ikke at tænke for meget over det. Det havde været svært.

Hun havde kun kendt Kurt i kort tid, da det skete.

Han havde ingen børn, men havde været reservefar for hendes. Indimellem havde han gjort det godt og andre gange ikke. Det kom an på, hvordan han havde det. For det meste havde han det skidt, men det prøvede Helle også at lade være med at tænke på.

Det var svært ikke at blive lidt sur indimellem. Ikke rigtig sur og heller ikke bitter, men bare gnaven og sur. Og måske ked af det. Men sur var til at forstå, så Helle var holdt op med at være ked af det. Kun når hun sad alene om aftenen eller stod op om natten for at spise fra køleskabet, spekulerede hun på dengang. Men det var bedst at lade være.

Helle overvejede at gå til jobbet i stedet for at tage bussen. Hvis pillerne blev ved med at hjælpe, så kunne hun måske begynde at arbejde på vægten igen, for det var mange år siden, hun havde opgivet det.

Hun lod Kurt sove, skrev en lille seddel og tog jakken på. Ned ad trapperne, ud på gaden og af sted. Det gik langsomt.

Solen bagte godt af en vintermorgen, og Helle åbnede jakken lidt. Prustede. Fandt et lommeværkløse frem fra den sorte håndtaske og tørrede overlæben. Hun svedte. Overvejede, om gåturen nu var sådan en god idé alligevel. Det gik op af bakke og var hårdt. Nu kom hun også for sent, og dét plejede hun aldrig. Humøret dalede. Hun traskede videre, og humøret faldt lidt mere.

Da hun nåede kontoret, var alting, som det plejede. Helle skiftede til sin kittel og gjorde sig klar til at råbe højt. Det var blevet måden, hun kom gennem dagen på; ved at råbe og skælde ud.

4.

„Ej, det er eddermame ikke okay. Så'noget lort.“ Helle hamrede gulvmoppen i gulvet, og det brune vand klaske-
de ud til siderne. Lyset fra institutionslamperne gjorde
alting koldt. Også Helles ansigt. Jane, som stod ved siden
af, skrabede foden i gulvet og kiggede rundt.

„Sådan nogle kontoraber. Hvad bilder de sig egentlig
ind? Føj. Altså, virkelig.“

„Ja,“ sagde Jane, og så sagde hun ikke mere. Helle
ventede på mere, men det kom ikke, så hun fortsatte selv.

„Det er jo rigtig ulækkert, det her, hvorfor gør de så-
dan noget, hva' Jane?“

„Jeg tror ikke, det er dem.“

„Det er pissetarveligt og som om, der ikke er nok at
tage sig til. Hvor er det ulækkert.“ Helle havde ikke hørt
efter, hvad Jane havde sagt.

„Sådan nogle forkælede, pengegriske jakkesæt,“ fort-
satte hun uden at stoppe.

„Jeg tror altså ikke, det er dem.“

„Hvem?“

„Ja, de der jakkesæt, eller hvad du nu mener, de er.“

„Hvad mener du, selvfølgelig er det dem, hvem skulle
det ellers være?“

„Brugerne. Det er vel brugerne,“ svarede Jane.

Helle sagde ikke noget et stykke tid, for selvfølgelig
havde Jane ret. Det var nok ikke kontorfolkene, som kastede
op og sked på gangen. Det var nok brugerne. De psykisk
syge, der hver dag hentede deres penge på 300-gangen.

„Du er så klog, at du kunne undvære dit hoved, Jane.“

„Nå, hvis du siger det.“

„Det gør jeg, Jane, og ved du, hvad jeg også siger? Føj!“

Og så er jeg ligeglad med hvem, der har efterladt den her pakke. Det er sgu da mig, der skal gøre rent efter dem, og dét er altså ulækkert.”

„Og mig,” svarede Jane hurtigt.

„Og mig hvad?”

„Jeg skal da også gøre det rent. Sammen med dig.”

„Nå ja, men hvad står du så der og hænger for. Jeg skal lige tisse, men du kan jo begynde.”

Det gjorde Jane så. Det var nemmere på den her måde. Jane gjorde bare, hvad Helle sagde og gav hende ret. Hun var egentlig ikke så slem, Helle. Eller det var hun måske nok, men Jane passede bare sig selv, og så gik det jo.

På vej til toilettet rendte Helle på hende den lille fine fra kontor 306. Hun smilede ikke. Det var der ingen grund til. Indimellem stod døren åben ind til kontoret, og så fik Helle et glimt af, hvad der forgik bag de lukkede døre. Havde Helle kigget ind cirka ti minutter senere, ville hun have set hende sidde derinde og smøre læbestift på. En billig fra Føtex. Den var rød. Men i stedet gik Helle videre ned ad gangen. Hun havde brug for en pause. Den gåtur havde været hård.

Hun smuttede på toilettet. Satte sig på kummen med et støn og trak vejret dybt og forsøgte ikke at kigge ned af sig selv. Lårene hang ud over brættet, og det gjorde lidt ondt. Hun trak vejret igen og lukkede øjnene. En gang i femte klasse havde en af hendes undervisere fortalt hende, at hun skulle huske at fortælle sig selv, at hun var god nok. Det fortalte hun sig selv nu. Men da hun bagefter kom ud og så lorten på gulvet, vidste hun godt, at det var hun ikke. Hun var bare en rengøringskone i en kontorbygning.

5.

På kontor 306 smurte den lille fine læbestiften på overlæben, samlede dem og lavede kyssemund til spejlet. Hver morgen som det første smurte hun læbestift på. Det havde hun gjort i mange år og selv regnede hun med, at det skulle hun gøre i mange endnu. Faktisk havde hun en slags jubilæum i dag. Hun kunne fejre fem år i bygningen. Gjorde det hende glad? Måske, måske ikke, hun havde i hvert fald ikke brugt mange tanker på det. Og hun skulle i hvert fald heller ikke fejre det. Hun var alene på kontoret, så hvad skulle det gøre godt for. Nej, i dag var bare en dag som alle andre i rækken af en masse arbejdsdage, og jobbet lavede jo ikke sig selv, tænkte hun.

Det knirkede i gulvbrædderne. Tunge trask kom nærmere, og hun rodede i sit hår. Nu gik det løs. Endnu en dag. Hun vidste, hvem den første var. Brædderne afslørede det. De knirkede på den der måde, der kun knirker sådan, når en ilter og ivrig person forcerer dem. De knirkede afsindigt meget. Det var helt sikkert ham. Hun rettede på håret igen. Det var en dårlig vane, men en vane, og de var meget betryggende. Især her.

„Jeg er et heldig asen i dag. Det må være min lykkesdag,” sagde hun til sig selv. Hun smilede ikke. Ingen bank. Døren gik op. Ingen bank var hun vant til.

„Belinda, dit heldige asen. Det er din lykkesdag i dag,” sagde han og gik frem mod skrivebordet.

„Virkelig, Ivan, nu overrasker du mig. Hvorfor?”

„Jeg er kommet for at gifte mig med dig. Sådan du. Hvad siger du til det?”

Nu smilede hun. Lidt.

„Nej, Ivan, du vil ikke giftes med mig.”

„Jo, jeg vil.”

„Nej, du vil ikke.”

„Jo.”

„Nej.”

„Jo.”

„Nej, og stop så, Ivan.” Hun så alvorligt på ham. Så derefter på den åbne dør. Hende den tykke rengøringskone kom stavrende forbi. Belinda kendte ikke hendes navn, men hun havde været her mindst lige så længe som hende selv. De havde aldrig snakket. Det var der ingen grund til.

„Ivan, luk døren efter dig, så er du sød.” Der var ingen grund til, at den stod åben, så alle kunne følge med. Og Belinda havde ikke lyst til at se, hvad hun gik glip af bag den. Det måtte være så nemt bare at stå for rengøringen, tænkte hun. Det måtte være så nemt.

6.

„Hvis jeg bare havde fået mig en uddannelse, så stod jeg ikke her og tørrede andres lort op,” tænkte Helle for sig selv, da hun igen var tilbage ved gulvspanden. Hun havde ikke gået længe i skole, og da først hun blev gravid, var det lige som bare sådan, det var blevet. At hun gjorde rent. Hun begyndte at tørre op. Jane var forsvundet og havde kun taget halvdelen. Egentlig var det fair nok, for de skulle jo deles om jobbet. Men Helle var alligevel træt af det. Hun havde set Ivan gå ind til hende den lille fine i kontor 306 og tænkte, om han mon var som Kurt. Kurt var også syg og kom på et kontor som det her en gang hver uge for at hente sine sygepenge. Heldigvis hørte han til på et andet end dette. Det ville have været for ydmygende for hende, hvis han skulle komme her.

Helle vidste godt, han var syg, da de mødte hinanden. Men han var også venlig og ivrig. Hun havde brug for støtte og en, hun kunne læne sig op af. Og Kurt, han havde ikke tøvet. Hverken de fire børn eller skilsmisserne havde skræmt ham. Han blev bare hængende, og Helle tænkte, at så slemt kunne det vel ikke blive. Men det havde været slemt. Alligevel havde hun aldrig overvejet at afslutte det, for nu var det, som det var. Med to skilsmisser bag sig, havde hun ligesom fået sin del af skuffelser. Hun var også lidt bange for at være alene. Så da børnene var flyttet ud, fortsatte de bare som altid, og over årene havde de fundet en nogenlunde holdbar måde at komme igennem dagene på. Også de dårlige. Det var et slags makkerskab. Ikke den store kærlighed. Nej, den havde hun brugt på børnenes far, og det måtte være nok, men et makkerskab havde de da. Hun lavede mad og tjente penge. Han kørte hende rundt, for hun havde ikke kørekort, og de tog på ture sammen. Og de var et makkerpar, når de mødtes med kortklubben og spillede whist, og her var ingen slinger i valsen, for Kurt var god til kort.

Helle huskede kun en gang, hvor hun havde tøvet, og det var, da Kurt havde spurgt, om de skulle gifte sig. Han havde trukket op i buksen, så et stykke hvid hud strittede frem. Han var meget hvid. Var faldet ned på knæ og havde bakset en guldring frem. Dengang arbejdede han stadig en lille smule, og han havde brugt de sidste måneders løn på den.

„Helle, du skønne. Gift dig med mig, vil du?”

Helle var blevet paf. Var det dét, hun ville? Havde hun andre muligheder med fire børn, husleje og ingen uddannelse. Kunne hun tillade sig at være kræsen? Hende, der

vejede 60 kilo for meget, var skilt for anden gang, og som ikke umiddelbart havde lyse fremtidsudsigter?

Hun havde aldrig været den store fantast. „Vær realistisk,” sagde hun til sig selv. Over årene var netop de ord blevet et slags mantra for hende, når tingene var hårde. Det her var den bedste mulighed, hun ville få. Så hun sagde ja. Ringen var lidt for lille.

Måske lod hun sig nøje. I så fald var det aldrig noget, hun selv blev klar over. Hun troede, hun fik, som hun havde fortjent.

7.

De samme ord kørte igennem hendes hoved, da hun vred gulvmoppen for sidste gang, og lorten på linoleumsgulvet var fortid.

„Jeg har fortjent det. Tænk at vågne op og tro, at et par piller kan gøre alting godt,” skændte hun på sig selv. Måske var det ikke ligefrem gået, som hun havde håbet på med optakten til den halve fridag, men pillerne virkede faktisk ret godt, så nu skændte hun på sig selv over at skænde på sig selv. „Hold nu op, Helle. Vær realist, det er ikke pillernes skyld, at en eller anden har svinet hele gangen til. Så fald lige ned og klap hesten.”

Helle fik også dårlig samvittighed, fordi hun havde været så hård ved Jane. Hun besluttede derfor hurtigt, at på mandag ville hun hente kaffe i kantinen til dem begge og måske en kage. En wienerstang. Eller romkugler. Eller en romkugle og en hindbærnsnitte. Tanken om kage gjorde Helle glad, og imens hun gjorde det sidste rent, pakkede sammen og hængte kitlen på plads, sang hun til radioen, som stod i kurven med gummihandskerne og plastposer-

ne. Det var Thomas Helmigs "Det er mig der står herude og banker på", der spillede, og det var nu en god sang. Noget andet end det dansktop, som Kurt var så stor fan af. Og så var han en flot mand, altså Thomas. Kurt, han var ikke sådan rigtig, hvad man kunne kalde en flot mand. Men måske var det meget godt, nu hvor Helle var svært overvægtig. Det var ligesom nemmere at være tyk og leve med sig selv med en grim mand ved sin side.

Kurt ventede utålmodigt i den røde Fiat uden for skolen. Han havde allerede dyttet et par gange, og Helle skyndte sig at rede håret og småløbe ud på parkeringspladsen. På vej ud rendte hun forbi hende den lille fra kontor 306. De hilste ikke.

Hun prustede og undskyldte, da hun satte sig ind i bilen. Kurt, han sagde ikke noget. Han koncentrerede sig om at køre bilen frem, og så sagde han ikke noget. Han var sulten, for klokken var allerede blevet 12.10, og det var ti minutter mere, end Helle plejede at arbejde. Så det stod klart for ham, at de kom til at spise frokost for sent i dag. Det stod også klart for Helle, men i dag gad hun ikke undskylde. Hun gik alligevel straks i gang med maden, da de kom hjem. Kurt var på nettet og skrev på Facebook. Det kunne Helle ikke finde ud af. Og Kurt brugte alligevel altid computeren. Indimellem fik hun lov til at låne den, og så spillede hun kabale. Engang for mange år siden havde hun taget et aftenkursus i computer, men det kostede ret mange penge, og Helle kunne alligevel ikke finde ud af det med programmerne og tasterne. Det var meget nemmere med kabale, det var bare et par tryk med musen, og så var hun i gang.

Da de havde spist, sendte hun Kurt ud for at hente fastelavnsboller til dem. Så kunne han køre en lille tur i bilen, og hun kunne sidde ned. Hun trængte til ro, før de skulle besøge hendes yngste datter. Det gjorde ondt i benene nu, så Helle satte sig i stolen. Pillerne var sikkert aftaget over frokosten. Hun ville tage et par ekstra om lidt, selvom hun faktisk havde taget til maden. Måske havde det ikke været nok. Først skulle hun bare lige have pusten og slappe af. Hun havde hjertebanken og svedte. Hun lukkede øjnene og blundede. Men maden skulle ud igen, så hun sad ikke længe. Hun fik rejst sig og kom på toilettet. Og glemte pillerne i skabet ovenover.

„Hvor er jeg klodset,” sagde Helle stille til sig selv og glædede sig over, at hun snart ville være smertefri igen. De piller var geniale. Hun var ikke helt færdig endnu, men kunne godt lige nå pillerne fra dér, hvor hun sad. Hun strakte sig, fik fingrene om dem, og en stærk smerte skar gennem kroppen. Så faldt den sammen, ned af kummen og landede med et stort dunk på flisegulvet.

Kurt var lige kommet ind af døren og hørte larmen. Han smed fastelavnsbollerne fra sig på sofaen. Han havde købt dem både med fløde og syltetøj, for Helle holdt så meget af begge dele. Og i dag ville han gerne gøre hende glad. Men der var ikke mere at gøre glad, blev Kurt klar over, da han kom ud på toilettet. Han kiggede på Helle. De skridsikre tøfler var fløjet af og lå i pølen under hende.

Kurt trak hendes bukser op og tørrede gulvet. Han så ikke det næsten tomme pilleglas, der var røget ind under vaskemaskinen. Så ringede han til Helles piger, og da den første tog telefonen, sagde han: „Din mor er død. Hun faldt ude på toilettet ... i sine skridsikre tøfler.”

Livstræt mormor

Til ære for brugtvognsforhandlerens datter,

Line Andersen

af Frederik Kulager

Der var tider, hvor man glemte, at min mormor også engang var smuk. Indrammede sort/hvid-fotografier vidnede om en tid, hvor rynker og diabetes var morgendagens problemer. Min mormor så sig aldrig tilbage, spurtede bare af sted med en Rød Cecil i kæften og tre børn på armen. Hun vidste, hun skulle dø tidligt. Hun græd sjældent, smurte ansigtet ind i makeup til den sidste dag. Sådan var hun, min mormor.

Jeg var glad for hende, mens hun stadig var en del af mit liv. Ikke en nødvendighed, men mere som et symbol på, at livet ender brat, når du konstant har bidt livet i struben og taget din luns. Jeg prøver selv at bide mig fast, selv når det går rigtig stærkt. Det er skidesvært, hvilket senere skulle forklare, hvorfor hun endte sine dage kvalt i en rosa tournedos, iført tætsiddende kjole og med rødvin ud over hele gulvet. Hun havde planlagt det helt fra starten; At det var sådan, hun skulle dø. Sådan var hun, min mormor.

Den aften var der ingen, der græd. Heller ikke min morfar. Han havde forlængst fundet en anden, og det var ikke længe efter, min mormor blev syg. Han holdt for meget af livet til at give slip sammen med hende. Jeg forstår ham nu godt. Utroskaben blev fortiet over for min mormor. Hun døde glad og intetanende. Det var bedst sådan, havde

min morfar fortalt os. Jeg har nu aldrig været i tvivl om, at de elskede hinanden. Min mor er et produkt af kærlighed, ikke af utroskab. Det krydser jeg i hvert fald fingre for.

Når nu vi nærmer os december måned, er der især én oplevelse med min mormor, som må blive fortalt. Det er en historie om at være livsnyder og på samme tid skideynkelig. Året var 2008, og min mormor har på det tidspunkt været stamgæst på Riget. Hun pendlede mellem Riget og plejehjemmet i Herfølge. Hospicepengene var gået til dyr chardonnay og kabel-tv. Sådan var hun, min mormor.

Jeg besøgte hende, når skyldfølelsen blev for stor. Og på en rå decemberdag følte jeg, at jeg blev nødt til at se til hende. Hun var som et lille marsvin, hvis vand og kalksten skulle skiftes af og til. Da jeg trådte ind på hendes lille værelse på plejehjemmet, sad hun i sin seng. Hun havde set Beverly Hills, men var faldet i søvn. Jeg skubbede forsigtigt på hendes arm. Rokkede til hende i håb om, at hun stadig var i live. Jeg ville så nødig være kørt helt til Herfølge for at besøge hende, og hun så bare var død. Kald mig kynisk, men der var frostgrader i luften, og jeg havde endnu ikke meget julesul på kroppen. Heldigvis vågnede hun. Døsig og gned sine indsunkne øjne. Hun gabte og tilbød mig gårsdagens friske brunkager. Jeg takkede pænt nej.

Af min lille kusine havde hun fået en chokoladepjulekalender, som lå på gulvet ved siden af sengen. Hun fortalte, at plejepersonalet havde klippet hendes ellers så velholdte og evigt lakerede negle ned. Det var fordi, hun var syg og til fare for sig selv og andre, havde de sagt. Min mormor syntes, det var noget fis, men sådan var det.

Den dag, hvor jeg besøgte hende, var det den syvende.

Syv dage uden ét stykke chokolade. Jeg kunne se, at der var kradsemærker uden for lågerne – selv ud for den 24.

Sådan var hun, min mormor.

Vores hus

af Anne Klein

Jeg er blevet fyret fra mit job, min mands afdeling står for at blive nedlagt, og på kun fem uger har vi solgt vores hus. Med ét bor der nogle fremmede mennesker i vores hjem, og vi sidder nu i sofaen på anden sal til højre og ser de mange nye tv-kanaler igennem, vi ikke har haft adgang til tidligere. Vi finder dog hurtigt ud af, at der er lige så lidt, der er værd at se som på de få kanaler, som vi før havde at vælge imellem. I stedet sidder vi bare og stirrer på den slukkede skærm.

Efter en stund foran skærmen begynder vi at tænke tilbage på vores gamle hus og tiden inden, vi flyttede ind i det. Vi havde allerede underskrevet skødet om sommeren, men kunne først flytte ind til jul. Det havde vi for så vidt ikke noget imod, da vi til gengæld fik bedre tid til at sortere vores ting og købe nye ting til vores hus. Prikken over i'et var julegaven til os selv. Verdens sødeste lille hundehvalp, som straks blev opkaldt efter navnet på vores nye vej: Perlevej.

Som vi sidder der i sofaen i den treværelses, taler vi om det halve års tid, hvor vi ventede på at flytte ind, da vi havde købt huset. Vi genkalder os, hvordan min mand fik den gode idé.

„Hvorfor kører vi ikke bare ud og ser på vores hus?“

Vi jublede begge højt og sad kort efter i bilen på vej ud til vores kommende hjem. Ejerne havde trukket persiennerne ned i køkkenet, og det passede os fint, for så ville de

nok ikke lægge mærke til os. Vi ville bare lige et hurtigt smut forbi og kigge og så tilbage igen. Det var i hvert fald det, vi sagde til hinanden. Men allerede efter et par dage kørte vi derud igen, og snart blev det til vores faste aftentur.

En aften havde ejerparret ikke trukket for, så vi nåede at se et glimt af dem, mens de stod og lavede mad i køkkenet. Vi vidste, at det snart ville være os, der stod dér med maden, og var begejstrede over synet i flere dage.

Hen over sommeren bemærkede vi, at beboernes campingvogn var væk, og at lyset i huset var slukket, så vi regnede ud, at de var på ferie. I efteråret var persiennerne igen trukket for hver aften, men i december var de kun trekvart nede, og en smuk, lille adventskrans lyste os i møde. Da det fjerde lys blev tændt, ringede ejerparret til os og sagde, at vi kunne flytte ind næste dag. Endelig! Vi kørte straks op til hundekennelen og hentede vores lille Perle og flyttede straks ind i vores hus.

Og nu sidder vi så igen, som vi gjorde dengang, i en treværelses. Vi har gået tur med Perle flere gange i dag, men hun ser stadig lige slukøret ud. Hun savner nok sit hus og sin have, og vi forstår hende bedre end nogen.

Det er selvfølgelig min mand, der igen får den gode idé.

„Hvorfor kører vi ikke bare ud og ser på vores hus?“

Vi jubler begge højt, og kort efter sidder vi i bilen på vej ud til vores hus. De fremmede har trukket persiennerne ned i køkkenet, hvilket passer os fint, så de ikke lægger mærke til os. De fremmede står i køkkenet, men de laver ikke mad. De har hentet pizza.

„Hvad i al verden skal de mennesker dog med vores gode køkken, når de ikke engang gider lave mad i det? De har slet ikke fortjent at bo i vores hus.“

Et par dage efter er vi derude igen. Bare lige for at se, at de ikke volder al for stor skade på vores hus. Og det er godt, at vi gør det. For de har taget vores fuglehus ned. Min mand har selv bygget det, og nu ligger det øverst på en stor bunke affald. Min mand lister hurtigt over og generobrer vores lille hus.

Det er først, da vi kommer igen ugen efter, at vi for alvor bliver klar over, hvor slemt det hele står til. De fremmede er systematisk ved at splitte vores hjem ad. Stykke for stykke. Det er helt tydeligt. Den lille hvide havebænk, som min mand selv har lavet, rækken af de hvide margueritter, som jeg plantede sidste sommer, ja selv magnolien i forhaven har de fældet. Det er til at græde over – og det er lige det, vi gør.

Det er tydeligt, at de fremmede er helt forkert på den, så vi fortsætter vores aftenture, selvom vi prøver at holde det nede på et rimeligt niveau, så det kun er tre-fire gange om ugen, vi tager derud. Medmindre det selvfølgelig er en af de særlige mærkedage, som f.eks. Perles fødselsdag, vores bryllupsdag, årsdagen for da vi købte vores hus osv. – og dem er der selvfølgelig en hel del af.

Det er på Perles fødselsdag, at vi for første gang beslutter os for at tage en spadseretur ned ad vores vej. Hun snuser til alle de kendte steder med genkendelsens glæde, og med bankende hjerter nærmer vi os. Det er længe siden, vi har været SÅ tæt på vores hus. Vi stopper, da Perle vejrer noget, og så trækker hun os med sig ind i indkørslen hen til garagedøren. Foran skraldespanden ligger en stor bunke med Perles gode, gamle kødben. Vi propper alle benene ned i vores lommer og ser så, at garagen er tom, og at de fremmede slet ikke er hjemme. Perle ser på os

med det der særlige skæve blik, som kun hun kan, og vender sig så med en lille piben, mens hun skraber poten mod havelågen. Og hvem kan nægte sådan en sød hund et så helt igennem rimeligt fødselsdagsønske? Kort efter når Perles fødselsdag sit højdepunkt, da hun løber rundt i sine gamle ruter inde i haven.

„Hvis de kommer, siger vi bare, at den smuttede fra os et øjeblik.“

Perle løber i fuld fart op imod os nede fra haven, som hun har gjort så tit, når vi er kommet hjem til hende. Det er længe siden, at vi har set vores lille Perle være så glad.

Sommeren går på hæld, og familien begynder at være lidt mere hjemme om aftenen. Roserne skal beskæres, stauderne klippes tilbage, men det hele får bare lov til at gro om kap med ukrudtet.

På årets sidste efterårsdag fejrer vi vores bryllupsdag i bilen uden for vores hus, hvor vi indtager et enkelt glas med bobler, men den eneste, der sprudler på denne dag, er Perle, der har fået et ekstra stort kødben i dagens anledning. Men de fremmede er hjemme, så der er ingen have-tur til Perle den dag.

Sneen falder tidligt og får næsten vores hus til at fremstå, som det var engang. Det hvide klæde svøber sine folder omkring vores hus i et kærligt favntag. Min mand tager et billede til albummet med alle billederne af vores hus.

Problemerne med at få kommunens snerydningsbiler til at komme ud på Perlevej, der ligger som den alleryderste af kvarterets veje, er de samme, som de altid har været. Derfor ændrer vores besøgsrutiner sig til, at vi parkerer bilen på kvarterets parkeringsplads for så at gå en tur med

Perle gennem de små sneryddede stier. Alt er næsten som før!

Den første advent dukker der pludselig en rød og hvid plastikkrans op i vores køkkenvindue. Den lyser os i møde som en stor og grinende klovnenæse. For hver uge dukker der endnu en grinende rød næse op derinde, og lillejuleaften hænger der også et plastikrensdyr med en rød tud. Det er, som om den rækker tunge af os.

Men juleaftensdag er den allersværeste. Om formiddagen har vi været på kirkegården og tændt lys og lagt blomster på både min og min mands familiegravsteder. Da vi senere står lige så stille foran vores hus, har de fremmede åbnet alle dørene, så vi kan vi se hele vejen ind i stuen og se juletræet. En stor, smuk rødgran, der når helt op til loftet. Præcis som det samme træ, vi selv plejer at købe. Min mand fælder et par tårer og jeg lægger et par af de juletulipaner, vi har købt til os selv på jorden foran hækken.

På vej tilbage mod bilen er min mand ude af sig selv. „Det her kan simpelthen ikke blive ved på denne måde. Vi må gøre noget!” Min mands stemme lyder meget bestemt. Jeg kunne ikke være mere enig, men jeg ved ikke, hvad vi skal gøre. Bare vi havde været i vores gode, gamle hus, så havde alting været meget bedre. „Ja, vi må gøre noget.”

Men det eneste nye, vi kan finde på, er at handle ind hos den dyre købmand, der ligger i vores kvarter. Den købmand, hvor vi slet ikke har råd til at handle. Men vi bliver ved med det nye. Så nu køber vi kalkun, selvom vi plejer at købe and, vi køber plumkage, selvom vi plejer at lave risengrød, og vi køber juleøl, selvom vi plejer at købe rødvin, og sådan bliver vi ved, til kurven er fyldt. Da købmanden slår slutresultatet ind på kasseapparatet, er vi

næsten oppe på det samme beløb, som vi plejer at bruge på julemiddagen. Så vi tilføjer endnu et par nye varer, og tager også en flaske snaps og en Lottokupon. Vi smiler opmuntrende til hinanden med en stum beslutning om, at nu er en ny tid på vej.

Dagen efter sidder vi begge i sofaen foran fjernsynet. Tallene fra Lottokuponen står stille og lyser på den store skærm. Det er vores tal. På vores kupon. Det kan ikke passe. Det må være en fejl! Min mand tjekker tallene endnu engang. Bagefter gør jeg det samme. Så ser vi på dem igen sammen. Men den er god nok. Vi har vundet. 10 millioner. 10 millioner kroner. Det er ikke til at tro!

Efter at have hoppet rundt i stuen og udstødt et par indianerskrig, falder vi ned i sofaen og ser længe på hinanden. Vi smiler og ved kun alt for godt, hvad vi nu vil gøre. Kort efter står vi uden for vores hus og banker på. Men de fremmede vil absolut ikke sælge vores hus til os. De mangler ikke penge, siger de, og vores hus er lige nøjagtig det drømmehus, de har ledt efter i mange år. Lige meget hvad vi tilbyder, vil de ikke sælge. Alligevel forhøjer vi vores tilbud en allersidste gang, men der er ikke noget at gøre. De VIL bare ikke sælge.

Man skal lede længe efter en større gang ævl fra sådan nogle haveforagtede pizzaædere, der bruger al deres tid på at arbejde, gå i byen eller tage på ferie. Hvis det ikke var for os, ville huset stå både glemt og forladt tilbage. Hvorfor i alverden skal de absolut bo i vores hus? De kunne da bare tage og bo i et helt andet hus. Nu har vi penge, og vi vil have vores hus tilbage.

Næste aften da vi sidder i bilen over for vores hus, er de fremmede ikke hjemme igen. Min mand tager langsomt

sin nye pung frem. Den er både stor og dyr og er fyldt med pengesedler. Han åbner den halvtomme møntklap og fremdrager med sikker hånd en lille, blank Ruko-nøgle. Jeg genkender den med det samme. Det er vores husnøgle. Det er den nøgle, vi ikke kunne finde, da de fremmede skulle have alle vores nøgler.

„Den lå i lommen på de gamle havebukser.“ Min mand smiler, da han stiger ud af bilen, og går selvsikkert hen til vores postkasse, som han åbner med nøglen, og tager posten ud som den naturlige ting i verden.

Gennem det næste stykke tid stiger vores informationsniveau vedrørende de fremmedes liv betydeligt. Stille og roligt tegner der sig et billede gennem lønsedler, aktier, skatteopgørelser og ikke mindst huset i Sydfrankrig. En sen natte-time i vinterferien, hvor vi er helt sikre på, at de fremmede endnu engang er i Provence, bruger vi vores nøgle og tilbringer den mest vidunderlige nat i vores hus.

Det er den nat, hvor oliefyret går ud, at min mand får en god idé. Han kender selvfølgelig vores oliefyr som sin egen bukselomme og får hurtigt fyret i gang igen. Men da vi forlader vores hjem mandag morgen, har min mand justeret på både oliefyr og elskab og efterlader vores hjem til de fremmede i kulde og mørke.

Et par dage efter kan vi se på de store regninger fra både olie- og elselskaber, at de har fået alt til at virke igen, og vi er klar over, at vi er nødt til at tage skrappere midler i brug. Så vi besøger en dyrehandel og køber et par rotter, som vi slipper løs nede i vores kælder. En han og en hun. Da vi allerede dagen efter ser skadedyrskontrollen køre væk fra vores hus, gemmer min mand fortvivlet sit hoved i hænderne. „De mennesker fortjener simpelthen ikke at leve!“

Jeg stryger ham bekræftende over håret og hjælper ham så med at planlægge det næste og afgørende træk. Gennem tiden har det ikke undgået vores opmærksomhed, at de fremmede har en ganske særlig kærlighed for fyldt chokolade, og derfor ved vi, at vores mål er nået, da vi ser dem pakke æsken med den lækre belgiske chokolade ud. En æske fyldte chokolader, som vi netop har sendt med fyld, der består af lige dele trøfler og plantegift.

Da de fremmede næste dag alligevel træder ud af vores hus, løber vi begge fortvivlet hen til vores skraldespand, hvor den åbne chokoladeæske ligger øverst og griner af os med sit stivnede og kaffelugtende smil. De to store klodsmajorer har selvfølgelig spildt varm kaffe over den gode og dyre chokolade.

„Nu har de fanden tage mig selv bedt om det!” Min mand skifter hurtigt gear og træder hårdt på speederen. Jeg spænder sikkerhedsselen og griber fat i stroppen. Snart er vi tæt bag dem lige før, de drejer ind i skoven. Perles jagtinstinkter er også vækket, og jo tættere vi er på byttet, des mere begejstret gør hun.

Knoerne på min mands hænder træder frem som små knopper, men hans store hænder ryster ikke. Hans blik hviler målrettet på de fremmedes bil. Han finder den store donkraft frem, der ligger på bagsædet.

„Nu skal de fanden tage mig få, hvad de har fortjent!”

Et øjeblik gør Perle ekstra højt. Mit hjerte banker. Men min mand har ret. De er fanden tage mig selv ude om det, og ja – de har absolut fortjent det.

Måske er de fremmede klar over forfølgelsen eller måske er det bare, fordi skovvejen med ét bliver bredere. I hvert fald sætter de farten op, så vi har sværere ved at følge med.

Vi nærmer os fartgrænsen, men vi hænger stadig på. Vi når hverken at se eller høre noget. Uden varsel kommer en stor, sort firhjulstrækker nærmest flyvende direkte ind i de fremmedes bil. Bilen bliver kastet ind på marken i en kæmpe kolbøtte. Den lander ved hjælp af tre bump som en tung sten, der slår smut hen over vandet for til sidst at synke til bunds. De fremmedes bil slår ud i meterhøje flammer, der slikker sig sultent op ad bilens sider. Den kulsorte røg rejser sig hurtigt mod himlen, som et signal om de fremmedes undergang.

Min mand har svinget bilen ind på marken for at undgå sammenstødet, og vi ser derfra i sikkerhed. Han parkerer vores bil, og vi ser hen på firehjulstrækkeren, der holder ganske tæt på os. Bortset fra den bøjede kofanger ser den ikke ud til at have fået en eneste skramme. En stor mand stiger langsomt ud af bilen. Han tager sin kasket af og støtter den ene hånd langsomt mod bildøren og stirrer stift ind i flammerne. Der løber sved ned over hans ansigt, men han lader det bare løbe.

Vi sidder helt stille og tør næsten ikke trække vejret. De fremmedes bil er nu helt indhyllet i den sorte røg og små, sorte sodflager flyver diffust hen over vores bil. Perle piber højlydt fra bagsædet. Min mand klapper dens hoved og rækker så også ud efter min hånd. „Endelig,“ siger han stille. „Endelig.“

Vi flytter ind allerede i pinsen og hejser straks flaget på vores nye flagstang. Jeg har pudset alle vinduerne, og Perle løber rundt i haven med sit kødben, og fuglene fløjter fra fuglehuset, som min mand har sat op igen. Alt er ved det gamle, og livet er værd at leve igen. Dog er én ting helt nyt og anderledes: Vi har installeret sikkerhedsalarmer i

hele huset og fået sat videoovervågning ved alle indgange. Det søde, hvide stakit er erstattet med et halvanden meter højt og meget solidt rækværk. Lågen er erstattet af en stor gitterlåge af jern. Vi vogter over vores hus, som vi aldrig har gjort tidligere. Og vi vogter os især for ukendte biler og fremmede, der langsomt passerer forbi vores hus. Man ved aldrig, hvad sådan nogle kan finde på.